

Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΕΙΣ ΕΠΤΑ ΑΣΜΑΤΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

ΑΓΓΕΛΟΥ Φ. ΚΑΔΚΑΔΗ

(Λευκαδίου)

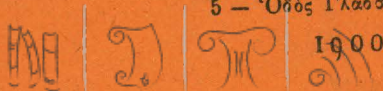
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ

5 — Όδος Γλάστρωτος — 5

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΕΙΣ ΕΠΤΑ ΑΣΜΑΤΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

ΑΓΓΕΛΟΥ Φ. ΚΑΛΚΑΝΗ

(Λευκαδίου)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ

5 — Ὁδὸς Γλαβωνος — 5

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

1900

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

AL 52 Φ 12.0013

Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ
ΚΑΝΑΡΗΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΕΙΣ ΕΠΤΑ ΑΣΜΑΤΑ

ΑΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Χριστέ μου ! τὸ τρισάγιο τὸ αἷμα σου, τὸ σῶμα
Τὸ αἰσθανομ' ὀλοζόντανο μὲς τὴν φοχὴν, στὸ στόμα·
Σὰν ἄχραντο θυμίαμα μὲς τὴν καρδιά μου βράζει,
Ἡ φλόγα τοῦ ἀκοίμητη τὰ σπλάχνα μου σπαράζει.
Γιὰ σὲ γλυκιὰ πατρίδα μου θάρρος μοῦ δίδει ἀνδρεία
Νὰ μετρηθῶ μὲ τὴν Τουρκιά καὶ μὲ τὴν τρικυμία.
Τύραννοι τῆς πατρίδος μου ! Ἀπίψε θεῖα χάρι
Μ' ἐμφύχωσε· νὰ ἐκδικηθῶ πρὶν δύσῃ τὸ φεγγάρι.
Τοῦ Γέννοῦς ἡ ἐκδίκησις στὴν ὕπρξι μὲ δένει
Μ' αὐτὴν ἡ Χίος ἄφοβον καὶ ἀνδρεῖον μὲ προσμένει·
Ἀπιστοὶ ! εἰς τ' ἀπέραντα, ἡ ὥρα μου σημαίνει
Ἀπόψε, ἡ τελευταῖα σας στὴν τύχη εἶναι γραμμένη,
Γλυκοκοιμᾶται τ' ἄφοβο πιστό μου παλικάρι
Δελφὶν εἶναι τῆς θάλασσας καὶ τῆς στεργιάς λιοντάρι·
Μηφείο, Σόπνα ! ἐπρόβαλε τ' ἀγαπητὸ τ' ἀστέρι.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΜΗΤΡΕΙΟ, Σόπνα ! ἐπρόβαλε τ' ἀγαπητὸ τ' ἀστέρι.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΣΟΙΣΤΑΒΟΧΑΙ

ΥΠΟΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ

ΥΟΙΧΙΡΤΑΠ . Π ΗΤΟΛΛΥΣ

ΜΗΤΡΟΣ

Σβύεται στὰ μαῦρα σύγνεφα, φουτομχνάει τ' ἄερι
Τὸν οὐρανὸ ἐσκέπαζε πυκνὸ βαθὺ σκοτάδι,
Ἄκου πῶς βράζ' ἡ θάλασσα, κατὰμαυρη ὡς τὸν ἄδη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μὴν εἶδες πικρὸν ὄνειρον ποῦ ἔφερνε μπροστά σου
Γλυκεῖα σκιά τῆς νειότης σου κ' ἐσπάραξεν ἡ καρδιά σου;
Ποῦ θὰ τὴν εἶδε ὁλόχαρην νὰ τρέχῃ στὸν αἰθέρα
Σὰν φάντασμα νοκτερινὸν ὅπου τὸ σβέν' ἡμέρα;

ΜΗΤΡΟΣ

Τῆς νειότης μου τὸ φάντασμα εἶναι ἡ θάλασσά μου
Τὸ κῶμα τῆς ἡλότερπνῆς σκιάς γιὰ τὴν καρδιά μου·
Πτηνὸ ὄρφανὸ καὶ ἔρημο, νειότης ὁμορφιά δὲν ἔχει
Ποτὲ δὲν εἶδε συντροφιά, στὸν κόσμῳ ἄθλιο τρέχει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μῆτρο μου ἔρημος ἐσὺ; Δὲν εἶμαι ἐγὼ γιὰ σένα
Ἐδῶ κι' ἄλλοῦ; Δὲν εἵμαστε ἀχώριστοι στὰ ξένα;
Δὲν ἔκλαψα στὸ δάκρυ σου; Πές μου μὲ τὴν καρδιά σου
Ὅποια δὲν αἰσθάνθηκα ἢ λύπη ἢ χαρά σου;
Ἐγὼ φυγὴ ἐσὺ καρδιά, ὦ ποιοὺς θὰ μᾶς νικήσῃ
Ποιὰ θάλασσα ἢ ποιὰ στεργιά μπορεῖ νὰ μᾶς χωρίσῃ;
Ἐγὼ μὲ τὸ τιμόνι μου ἐσὺ μὲ τὰ κουπιά σου
Τί δὲν μποροῦμαι; σ' ὄφουαν τ' ἄμπετρα θαυματὰ σου;
Μέσα στὸ νοῦ σου ἐσβύσθηκα τὸς αἰετὶς ἐλπίδες
Ποῦ εἶχες γιὰ τὴν φίλτατη πατρίδα μας; θὰ εἶδες
Ἀπίψε μαῦρα ὄνειρα.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἄν εἶδα μοῦ περνᾶνε·

Ἀπὸ τὸ νοῦ σὰ σύγνεφ' αὖθις ἀναμερᾶνε
Ἄν εἶδα δὲν τὰ πιστεύω· γιὰ ποιόν; γιὰ τὸ παιδί μου
Θὰ τὸ ξηγήσω. Τ' ὄνειρο εἶναι γιὰ τὴν ψυχὴ μου·
Σὰν τὰ λουλούδια π' ἄχρηστα βγάλινου στὸ μαῦρο μνήμα
Σὰν τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας ποῦ σβύεται μὲ τὸ κῶμα
Εἶν' τῶν δειλῶν τὰ ὄνειρα, στιγμῆς παρηγορία
Σὰν τὴν ἐλπίδα π' ἀναζῇ ἀδύνατη καρδιά·
Δὲν εἶδα χάρου ὄνειρον, βλέπω τὴν τρικυμία
Ποῦ ὅλα ἀναστᾶτωσε τὴν πλάσι τὰ στοιχεῖα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Θαῦμα π' ὁ λύκος σκιάζεται χιόνια κι' ἀνεμοζάλη
Ὁ Δέλφινος τὸ καραντί, τῆς θάλασσας τὴ ζάλη

ΜΗΤΡΟΣ

Δὲν θὰ νὰ εἶσαι ἔξυπνος ἢ ὁ νοῦς σου θὰ κοιμᾶται·

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Πρώτη φορὰ ποῦ ἄκουσα τὴ Σκύλλα νὰ φοβάται

ΜΗΤΡΟΣ

Χαλάει ὁ κόσμος! δὲν ἀκοῦς; χιουπιῶνται τὰ στοιχεῖα·

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Καλλίτερα· σὲ μᾶς θὰ ἴδουν ἀπόψε δυὸ θερία·
Ἄν μέλλετε στὸ πλοῖό μας ξυλάρμενο νὰ πγαίνῃ
Σὰν δέλφινος στὰ πέλαγα θ' ἀνεβοκατεβαίνῃ·

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΜΗΤΡΟΣ

‘Ορμητικά τὰ κύματα θεόρατ’ ἀφρισμένα
Δὲν βλέπεις πῶς φουσκώιουνε μαυρομελανιασμένα ;
Χτυποβροντοῦν στοὺς βράχους μας, ἄκου φρικτὰ ἀντηχοῦνε
Σπιθ.βολοῦν νὰ σύγνεψα, οἱ οὐρανοὶ βροντοῦνε·
Σὰ στοιχιωμένος δράκοντας τὸ γαρμπινὸ σφυρίζει
‘Ο κεραυνὸς ὁλόφωτος τὰ πυκνὰ νέφη σχίζει.
Σὰν πληγωμένο βουκκλιὸ ἢ θίλατσα μουγκρίζει
Φουσκώνει, βόγκει στὸ γιालὸ, θεριεύει ξεχειλίζει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Φοβοῦμαι τὰ ἀνθρώπινα· Μήτηρ· ποτὲ τὰ θεῖα
Εἶναι τοῦ πλάστου τὰ στοιχεῖα, καὶ ἔχουν εὐτυπλυχνία
Γιὰ τοῦ Θεοῦ τὰ πλάσματα. Φοβοῦμαι τὰ θερία
Ποῦ τρέφουν μαύρη ἀνθρωπινὴ θρασύδειλη καρδιά·
“Ἐχει θεὸς ἢ θάλασσα, ὁ τύραννος δὲν ἔχει,
Στὴ γῇ ποῦ εἶναι τοῦ θεοῦ γοργὸ τὸ κύμα τρέχει·
Μὰ ὁ τύραννος, ὅπου τῇ γῇ μὲ δάκρυ αἶμα βρέχει
Δὲν τὸν χωράει στὴν ἄβυσσο, αἱματωμένος τρέχει·
“Οφεί τοῦ δὲν θὰ ν’ ἰδῇ ! . . . αὐτὴ τῇ θάλασσά μου
Δὲν τὴ φοβοῦμαι· ὁ θεὸς γνωρίζει τὴ καρδιά μου.

ΜΗΤΡΟΣ

Θυμήσου ! . . . .

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τί νὰ θυμηθῶ ; θέλεις νὰ μὲ δειλιάτης ;
“Αν εἶμαι ἀπόψε ἄφοβος θέλεις νὰ δοκιμάτης ;
Μόλις τὰ μάτια μου ἀνοιξα στὴν ὁμωρφη τῇ πλάσι,
‘Ἐκλεισθηκαν τῆς μάνας μου, ὅτε νὰ μὲ ἀγκαλιάσῃ

Δὲν ἔζησε, ἀπόμεινα πτωχὸ, ὀρφανὸ στὴ γῇ μου
‘Εδιάβηκε δακρύβρεκτη ἢ πρώτη ὑπαρξίς μου
Μιὰ αὐγὴ ποῦ ἐκαθόμουνε ἔρμω σ’ αὐτὴ τὴν ἄκρη
“Ἐπεφτε μὲς τὰ κύματα τ’ ὀλόπικρό μου δάκρυ·
Τερπνὸ ἀγέρι παίζοντας μὲς τὰ ξανθὰ μαλλιά μου
Μὲ γλυκὸν ὕπν’ ἐσφάλισε τὸ φῶς τὰ βλέφαρά μου.
!Ἡρτ’ ἕνα κύμα μ’ ἔσυρε ἐσπάραξε ἢ καρδιά μου,
Δακρύβρεκτα τὸν οὐρανὸ εἶδον τὰ βλέφαρά μου.
Μὲ ἀγκάλιαζαν τὰ κύματα, μ’ ἔσερναν στὸν ἀφρό τους
Μὲ ἐφέρνανε, μὲ πέρνανε, σιγὰ ἀπ’ τὸ γιालὸ τους.
“Απ’ τὴ στιγμὴ τοῦ τρόμου μου, τ’ ἀγάπησε ἢ καρδιά μου
Μοῦ ἐδρόσιζαν τὰ σπλάγχνα μου, ποῦ τᾶχει ἢ ἐρημιὰ μου
Φωτοκαμένα. “Ἡ νεότης μου· εἶδ’ ἀδελφὸ τὸ κύμα,
Γιὰ κείνη ποῦ ἀναπαύεται στὸ ἅγιο της τὸ μνημα·
Εἶδα τὴν ἄγρια θάλασσα, μὲ ἀνέθρεψε μὲ πόνους,
Στὰ σπλάγχνα της ἐπέρασα τῆς λεβεντιάς τοὺς χρόνους.
Ποτὲ δὲν εἶναι δυνατὸν μάνα νὰ λησμονήσῃ
Τ’ ἀγαπητὸ τὸ πλάσμα της καὶ νὰ τὸ παρατήσῃ·
Μέσα στὴν ἄγρια τρικυμία καὶ στὴν ἀνεμοζάλη
Νὰ τὸ ξερνοῦν τὰ κύματα ἀπὸ μιὰ ἄκρη σ’ ἄλλη.
Μάνα ποῦ δέρνει τὸ παιδὶ ἐκείνη τ’ ἀγαπάει,
Κι’ ἄλλη στιγμὴ περίχαρο τὴ σέρνει ὅθεν πάει
Μ’ ἕνα γλυκὸ χαμόγελο. Κι’ αὐτὴ θὰ ἡσυχάσει
“Ολόστρατη καὶ γαλανὴ στοὺς κόλπους θὰ πλαγιάσῃ.
“Αν δὲν ἐφοβηθήκαμε τῆς ξενιτιάς τὸ κύμα
“Αν μέσ’ ἐκείνο τ’ ἄσπλαγχνο δὲν ἠῤραμε τὸ μνημα
Θὰ φοβηθῶ ἐγὼ καὶ ἐοῦ αὐτὰ τὰ κύματά μας
Ποῦ μᾶς θυμοῦν τὴν νεότητά μας καὶ τὴν παλλικαριά μας.

ΜΗΤΡΟΣ

Δὲν ἐγεννήθηκ’ ἀνθρωπος μὲς τὰ Ψαρά στὰ ξένα
Ποῦ νὰ θαλασσογδάρθηκε σκληρότερα ἀπὸ μένα.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Πρὶν τοῦ καιροῦ μου ἄσπρισα σὰν τ' ἀφρισμένο κῶμα,
Καὶ μιὰ ἄλλη μέρα καρτερῶ στὸ πέλαγο τὸ μνημῆ·
Ἐγδάρθηκάν τὰ χέρια μου τραβῶντας τὰ κουπιά μου
Δελφίνη μ' ὀνομάτισαν τὰ συνομιλικά μου·
Τὸ χιόνι τὸ δρυμῆχολο, τῆς θάλασσας ἡ ζάλη,
Τ' ἀτροπελέκι τῶν στοιχειῶν, ξαγριωμένη πάλη,
Θρέφανε τὴν καρδιά μου ποῦ τοῦ πελάου ξερνάει
Τὴν φαρμακάδα, κι' ὁ βορρείας σ' αὐτὴ δὲν ἀντιχάει
Δὲν μὲ φοβίζει τίποτα, δὲν ἔχω τί νὰ χάσω
Καὶ ὅσαις μὲς τὰ πέλαγα πίκραις, δεινὰ περάτω,
Δὲν ἐὰ μὲ φαρμακάσουνε. . . . .

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γιατί τώρα φοβάσαι ;

ΜΗΤΡΟΣ

Για σέ !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Πῶς ! ἀλησμόνητες ; ποῖος εἶμαι δὲν θυμάται ;

ΜΗΤΡΟΣ

Ποῖος εἶσαι !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μήτηρ !

ΜΗΤΡΟΣ

Τὸ Θεὸ σοῦ εἶπα πῶς φοβοῦμαι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ποῖος εἶμαι θὰ νὰ μοῦ τὸ πῆς. *Ὁμιλεῖ !*

ΜΗΤΡΟΣ

Δὲν σοῦ τ' ἀρνοῦμαι
Εἶσαι θεριὸ τῆς θάλασσας ! μὰ τώρα ἡ ζωὴ σου
Στὴ γῇ δὲν εἶναι ἐλεύθερη δὲν εἶαι πλειά δική σου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σκληρὰ μοῦ σφίξει τὴ καρδιά τὸ ἐλευθερὸ σου στόμα·
Ἄν σὺ δὲν εἴχες αἷμα μου ! . . . . .

ΜΗΤΡΟΣ

Τοῦ φίλου σου τὸ σῶμα
Θὰ τῶριχτες στὰ κόματα. Δὲν τῶμαθες ἀκόμα
Ποῦ σὺ δὲν εἶσαι ἐλεύθερος στὸ πατρικὸ τὸ χῶμα ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σκλάβος ἐγώ ! Εἰς' ἔξοπνο ; Μήπως βαρεῖα κοιμᾶσαι ;

ΜΗΤΡΟΣ

Καὶ σκλάβος ἀλευθέρως· κάνεις πῶς δὲ θυμάσαι ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σ' ἐννέησα..

ΜΗΤΡΟΣ

Διπλοηλιά σφίγγεται στὸ λαιμὸ σου·
Ἔχεις γυναῖκα καὶ παιδί, πικρὰ τὸ χωρισμὸ σου
Θὰ κλαῖζουνε· ἀλλὰ γιὰ μὲ ἄνθρωπος δὲν θὰ κλάψῃ·
Κανεῖς γιὰ μὲ δὲ θὰ βρεθῇ στὴ γῇ μου νὰ μὲ θάψῃ
Καὶ γιὰ μὲ θὰ ῥίξῃ σάβανο, σχῶριο, κερί, λιθάνι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σὸ μοῦ ραίττης τὴν καρδιά· Μήτηρ ἀδελφῆ μου φθάνει.

ΜΗΤΡΟΣ

Ποὺς ξέρει σὲ ποιά ἀκρογιαλιά τὸ κῶμα θὰ ξεράσῃ
Τὴ σάρκα μου, καὶ πόσα αὐτὴ ἄγρια ὄρνια θὰ νὰ χορτάσῃ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐτόλμησα καὶ γιὰ στείγη σ' ἐσὲ νὰ ἀμφιβάλλω·
Τοφλώθηκα. Γιὰ σὲ ἐπραξα ἀμάρτημα μεγάλο·
Πιστέ μου ἀδελφοπιτὲ τὸ ξέρω ποῦ ἡ ζωὴ μου
Δὲν εἶναι πλειὰ ἐλεύθερη, δὲν εἶναι πλειὰ δική μου·
Τὸ ξέρω· μὴ μοῦ τ' ἀρνηθῇς· γιατί καὶ σὺ τὸ νοιώθεις
Ππὸ μὲ τὸ ἅγιο βάπτισμα σὲ φέρεμα ἐγκολπώθης.
Ποῦ τὸ πᾶν οἱ πατέρες μας, γένος, φυλὴ, πατρίδα,
Πόσες φορὲς δακρύδρεκτον γι' αὐτὴν κι' ἀνδρεῖον σ' εἶδα
Πατρίδα! θεῖον ὄνομα· σ' αὐτὴν θερμαγαπῶνται
Κι' ἐκείνοι πῶχονε ζωὴ, καὶ τ' ἅγια ποῦ κοιμῶνται
Τὰ λείψανα στὸ τάφο τους! τὰ δάσῃ, τὰ βουνά της,
Τ' ἄνθη της, ἡ ἀκρογιαλιά, τὸ κῶμα, ἡ θάλασσά της
Ὅλα της θέσιν ἔχουνε μέσ' τὴν γενναία καρδιά
Ποῦ ἡ πίστις τὴν ἀνέθρεψε καὶ ἡ φιλοπατρία
Θέλεις ἐγὼ ὁ φίλος σου νὰ μείνω καρφωμένος
Στὸ σπίτι μου μ' ἓνα παιδί κι' ἄλλος ἀνδρειωμένος
Νὰ ἔρχεται νὰ δοῖάζεται; Ἄν χάσω τὸ παιδί μου·
Θὰ κλάψῃ ἡ καρδιά μου θὰ λοπηθῇ ἡ φυχή μου·
Μ' ἂν χάσω τὴν πατρίδα μου ὦ! χάνω τὴν τιμὴ μου·
Ζωὴ, γυναῖκα καὶ παιδί! τί εἶναι ἡ ὑπαρξίς μου
Εἰς τὴν μεγάλην ἐνδοξὸν τοῦ γένους τὴν ἰδέαν;

Σπορὶ κεχρὶ στὴ θάλασσα, ἀφρὸς εἰς τὸ βορρέα
Λησμένησες ποῖος σήμερὰ ἔτρεξε στὸ πλευρό μου;

ΜΗΤΡΟΣ

Ἐγὼ!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Δὲν μοῦ τ' ὀρκίστηκες νὰ σέχω συντροφὸ μου;
Πότε ἀποχωριστήκαμε νὰ χωρισθοῦμε τώρα;
Ποῦ ἐδλογιμένη ἐζήμανε μεγάλου ἀγῶνος ὦρα;
Τ' ὀρκίστηκες στὰ πατρικά τὰ ἅγια κόκκαλά σου
Στὴ φίλτατη πατρίδα σου μέσα στὴν ἐκκλησιά σου
Τ' ὀρκίστηκες στὴν ἄχραντη θεία μεταλαβὴ σου
Τοῦ αἵματός σου τὴ στερνὴ γιὰ τὴν πτωχὴ φυλὴ σου
Νὰ χύσῃς τὴ σταλαματιά! . . .

ΜΗΤΡΟΣ

Ποτὲ ὄρκο δὲν ἀρνοῦμαι
Γιατ' ἔχεις μέλ' ἀδύνατα, μόνον γι' αὐτὸ λουτοῦμι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τί θὰ νὰ ποῦνε στὰ Ψαρά ἂν αὔριον μᾶς ἰδοῦνε
Νὰ φύγωμε; ὦ ἄπειρα χεῖλη θὰ νὰ τὸ ποῦνε
Τὸ πῶς ἐφρονηθήκαμε αὐτὴ τὴν τριχομίαν
Μένομεν, ἂν ἀνέχεται γιὰ μᾶς, τόση δειλία
Ἄν ἐδῶ αὔριο μάθωμε πῶς ἐφυγαν τὰ πλαῖα
Ποιὸς ἀπὸ μᾶς θὰ ματαῖδῃ αὐτὴν τὴν παραλία
Γιὰ ἀπόψε ὀρκιστήκαμε τὴν ἔρμη Χιὸ νὰ ἰδοῦμε
Ἐκεῖ μὲ τὸν Καπετὰν πασᾶν νὰ συναπαντηθοῦμε
Ἐγὼ ν' ἀφήσω μοναχὸν στῆς Χιὸς τὸ λιμάνι

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Τὸν ἄφοδον Πιπίνο μας σὰν ἥρωες νὰ πεθάνῃ
 Ὅχι ποτὲ ἢ θάνατο μ' ἐκείνον θὰ νὰ βροῦμε
 Ἡ μὲς αὐτὰ νὰ πέλαγα μ' αὐτὸν νὰ δοξασθοῦμε.

ΜΗΤΡΟΣ

Γιὰ τὴν ζωὴ μου δὲν πονῶ μὲ εἶδες ἐκεῖ στὰ ξένα
 Τώρα ποῦ σὺ ἀδιαφόρεις ναὶ ὡς χαθῶ μὲ σένα
 Ἄν τὸ παιδί σου δὲν πονεῖς κ' ἐκείνη ποῦ ἡ θεία
 Ἡ πρόνοια σοῦ ἔδωσε στὴ γῆ γιὰ συντροφία.
 Θὰ φοβηθῶ ἐγὼ, ὅποῦ ξερὸ κορμὶ εἶμαι σ' αὐτὴ τὴ πλάσι
 Πίστευσε ἂν τὴν ἔβλεπα ἐμπρὸς μου νὰ χαλάσῃ
 Θὰ ἔμενα ἀδάκρυτος ! Τὸν δρόμο γιὰ τὸ μνῆμα
 Τὸν ξεύρω· μοῦ τὸν ἔδειξε πολλαῖς φοραῖς τὸ κύμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀμάτωτη δὲν ἔμεινε στὴ γῆ μας χοῦφτα χῶμα.
 Τὸ βρέχ' ἡ ἄπιστη Τουρκιά ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἀκόμα.
 Πέτρα δὲν ἔμεινε ἄβρεχη ἀπ' τῆς σκλαβιάς τὸ δάκρυ,
 Φωτιὰ μαχαίρι χαλασμοῦ σκοῦζαν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.
 Στὴ Ροῦμέλη καὶ στὸ Μωρητὶ ἐζύμωσε τὸ χῶμα
 Μὲ αἶμα ἡ ἄπιστη Τουρκιά· ποῦ βράζει σκοῦζει ἀκόμα
 Ἐκδικήσου· ἄσπλαχη Τουρκιά σὰν τὴν ἀνεμοζάλη
 Μὲς τοῦ Λεβάντε τὰ νητιὰ, ἄναψε βράζ' ἡ πάλη
 Παρθένος ἂν ἐπρόβαινε σ' αὐτὴ τὴ γῆ μὲ χάρι,
 Ποιὸς ἐτολμοῦσε ν' ἀρνηθῇ Τοῦρκος νὰ μὴ τὴν πάρῃ ;
 Μὲς ἄτιμο χαρέμι τοῦ ἐξοῦσε μιραμένη
 Ἄν τὴν ξανάιδε ποτὲ φῶς, τὴν εἶδε πεθαμένη.
 Γιὰ αὐτὰ ἡ Πάργα ἐρήμωσε ἐκάηκε τὸ Σοῦλι
 Γιὰ δεινὰ ὅμοια ἔστησε στὸ Πέτα καρπούλι
 Ἡ Λεβεντιὰ, ποῦ ἐδόξαζε τὴν ἄθλια μας πατρίδα
 Κι' ἀπόθεσε εἰς τὸ Θεὸ, τοῦ Γένους, τὴν ἐλπίδα.

Βράζει Τουρκιάς ὁ χαλασμός στὸ ἀνδρεῖο Μεσολόγγι
 Στοιλίσθηκαν εἰς τὸ Μωρητὶ πλάτα βουρὰ καὶ λόγχοι
 Μὲ δάφνας καὶ μὲ τρίπαια ! Δὲν ἔδραφε ἡ μοῖρα
 Ν' μείν' ἡ πατριὴ μας γῆ εἰς τὸν ἀγῶνα στεῖρα.
 Νὰ μὴ φουτρώσῃ καὶ σ' αὐτὴ δάφνη χαριτωμένη
 Νὰ ἐνθυμηθῇ ἀνίκητη γιὰ πλάση περασμένη.
 Ἄν ἦν σὲ λόγγο ἡ κλεφτουργιά, λύκοι, θεριὰ σαῖνια
 Εἴμαστε Μῆτρο οἱ Ψαριανοὶ τῆς θάλασσας δελφίνια.

ΜΗΤΡΟΣ

Τὸ ξέρεις εἶναι ἄγνωστα, φόβος γιὰ μὲ δειλιά
 Ἐχω πατέρα τὸ Βορρεῖά μίνα τὴ τρικυμία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γιὰ αὐτὸ τὸ ἀπεφάσισα μὲ σὲ εἰς τὸ σκοτάδι
 Στὰ μαῦρα τ' ἄγρια κύματα στὴ χλαλὴ στέν ἄδη
 Τὸ Τένος νὰ ἐκδικηθῶ· φίλη πατρίς φωνάζει
 Φωτεινὴ, μαχαίρι, χαλασμό.

ΜΗΤΡΟΣ

Τὸ βλέμμα σου μὲ σφάζει.
 Ποτὲ δὲν τὸ εἶδα ἄγρια, στείλὸ καὶ ματωμένο
 Καὶ ὀλόλαμπρο σὰν τ' ἀστεὺς φλογοφωτ' ἀναμένο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἄν μ' ἀρνηθῇς, στὰ πέλαγα μόνος μου θὰ ν' ὀρμήσω
 Καὶ σὰν τὸ χάρο ἄφοδος στὴ Χιὸ θὰ πολεμήσω.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἐγώ; ποτὲ, καὶ ἂν ἔβλεπα τὸ μνῆμα μου ἀνοιγμένο·
 Ἀνέρωχα τὰ πέλαγα, μὲ σὲ θὰ νὰ διαδαινῶ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τῇ θάλασσᾳ, τὰ κύματα, μὲ σὲ θὰ νὰ νικήσω
Καὶ τῆς Τουρκίας τὴ δύναμι, ἀπόψε θὰ νὰ σβύσω

ΜΗΤΡΟΣ

Θεργιό· ἂν μ' εἶδες μοναχὸν μέσα στὸ μαῖρο κῶμα
Θὰ γίνω γίγαντας μ' ἐσέ· καὶ μέσα εἰς τὸ μνημα
Θὰ εὕρω κόσμον καὶ ζωή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀθάνατος τριζένδοξος στὰς γενεὰς διαβαίνεις
Μὲ τὸν Πιπίνο ἢ Ὑδρα μας τὴ δόξα τῆς προσμένει
Θέλῃς ἢ γῇ μας Μῆτρο μου περίλυπη νὰ μένῃ ;

ΜΗΤΡΟΣ

Τὸ πρόσταγμά σου καρτερῶ μὲ τὴν καρδιά ἀναμένη·

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μῆτρό μου κόψε τὸ σχοινὶ ποῦ στὴ στεργιὰ μᾶς δένει

ΜΗΤΡΟΣ

Τὸ πλοῖό μας ποῦ θάνατον ὀπισθεύου σέρνει
Εἰς τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας σὰ χάρος θὰ διαβαίνῃ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀμόλα φλόκους καὶ πανιὰ τὸ βλέμμα σὰν ξεφτέρει
Ξαπλώσου μέσ' τὰ πέλαγα καὶ ἀγνάντευε τ' ἀγέρι.

ΜΗΤΡΟΣ

Θὰ πέσῃ ἡ λόσσα τοῦ Γ'αρμπή, καὶ καράντι θὰ βροῦμε

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐγράφηκε Καπετὰν πασσά ττὴν Χιὸ νὰ μετρηθοῦμε.

ΔΣΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Αἱ Εὐλογίαι

Ὅπου χαρὰ ἢ δάκρυα στὴν ἐνδοξη τῇ γῇ μας
Τρέχουν μὲ πόθο κληρικοὶ νὰ σώσουν τὴν ψυχὴ μας
Μὲ τὴν γλοκεῖα παρηγοριά· Πόσες φορὲς στὴν πάλη
Τὴν ἐθνικὴ τους εἶδαμε ἀπὸ μιὰ ἄκρη σ' ἄλλη
Νὰ τρέχουνε μὲ τὸ σταυρὸ μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι
Ποῦ νὰ παρηγορήσουνε ἢ μ' ἀνδρικό μαχαίρι
Ἀπίστων νὰ σπαράξουνε τὰ στήθη ποῦ τα θεῖα
Τ' ἀνθρώπινα ἐχλεύασαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν !
Κ' ἐκείνη ἢ νύκτα ἢ φρικτὴ εἶδε στὸ περιγιάλι
Κατάλευκον πνευματικὸν μέσ' τῶν στοιχειῶν τὴν πάλη,
Καὶ τὴ στιγμὴ ποῦ τὸ σχοινὶ τ' ἀφοβο παληκάρι
Ἐκοψε, κ' ἐκάθησε τ' ἀτρόμητο λιοντάρι
Στ' ἀνίκητο τιμόνι του, ἀπ' τοῦ γιαιοῦ τὴν ἄκρη
Ἐφώναξ' ὁ πνευματικὸς σφουγγίζοντας τὸ δάκρυ,
Νᾶνε παιδιὰ μ' ὥρα καλὴ σὰς χαίρει ἢ ψυχὴ μου
Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ μὲ σὰς καὶ ἡ εὐχὴ μου.
Μὲ μιὰ φωνὴ μὲ μιὰ καρδιά ἐφώναξαν πατέρα
Εὐχῆσου αὐτήν τῇ νυκτιὰ νὰ βγάλῃ καλὴ μέρα,
Καὶ στὸ γιαιὸ τὸν πατρικὸ ὅπως ζητεῖ ἢ ψυχὴ σου,
Νᾶρθωμε καὶ νὰ πάρωμε, πατέρα, τὴν εὐχὴ σου.
Τὸ πρῶτ' ὀρνίθι ἐλάλησε μέσ' τὰ Ψαρά, κι' ἀκόμα
Κανεῖς δὲν εἶχε ἀναπαυθῇ στὸ πτωχικὸ του στρώμα.
Λὰς κι' ἐπαλλε μιὰ μονιχὴ ὁλόθερμη καρδιά
Σὲ τόσα στήθη ἐπαλλε γιὰ τὴν ἐλευθερία !

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Γιὰ τὴν πατρίδα τὴ γλυκεῖα ! Λὰς κ' εἶχανε στὰ χεῖλη
Μιά μόνη εὐχή οἱ συγγενεῖς, ἀπόξενοι, καὶ φίλοι.
"Ὅταν μιὰ γνώμη, μιὰ φωνή, σκλάβον λαὸν ἐνώνει
Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τὰ πάντα κατορθώνει.
Εἶχε τὰ μάτια γαλανὰ σὰν τ' οὐρανοῦ τὸ χῶμα
Ἐστάλαξε τὸ δάκρυ τῆς στὸ πατρικὸ τὸ χῶμα.
"Αἰρουπνοὶ ὅλοι ἔμειναν βλέποντας τὸ ἀκρογιάλι.
Καὶ τὴ στιγμή ποῦ εἶδανε ἀπὸ τὸ περιγιάλι
Ν' ἀμολυθῇ στὰ κύματα τὸ πλοῖο τοῦ Κανάρη
Γονάτισαν τοῦ εὐχέθησαν νὰ τοῦ δοθῇ θεῖα χάρι.
Νὰ ἐπιστρέψῃ στὰ Ψαρὰ ἀβλαβὸς δοξασμένος
Καὶ μὲ τῆς Χίου τὴν τερπνὴν τὴν δάφνη στυλισμένος.
Βροντοῦσανε τὰ πέλαγα, ἔβραζ' ἀνεμοζάλη,
Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ γίγαντα μέσ' τῶν στοιχειῶν τὴν πάλη,
Ἄκουόντανε σὰν κεραιὸς ἀπάντεν' ὦ πατρίδα
Μὲ τὴν εὐχὴ σου φεύγομε μὲ τοῦ θεοῦ ἐλπίδα.
Σιγὰ μιὰ θύρα ἀνοίξε καὶ τὸ λαμπρὸ φεγγάρι
Ἐπρέβαλε στὰ οὐνεφα νὰ ἰδῇ ἐξαίσια χάρι.
Σιγὰ στὴ θύρα ἐπρέβαλε δακρύβρεκτη ἐκείνη
Ποῦ ἀνθίζανε στὴν ὕψι τῆς ἀχναῖς μουσικαῖς καὶ κρῖνοι
Τ' ἀχνὸ ὠμορφὴ τῆς πρόσωπο παρίστανε εἰκόνα
Τῆς ἀρετῆς ἀχνόμορφη σὲ φυερὸν ἀγῶνα.
Περίλυπ' ἀφύδη ἔμεινε μὲς στῶν στοιχειῶν τὴν πάλη
Τὰ ὀλόξα θά τῆς τὰ μυλλιά σκορπούσε ἀνεμοζάλη.
Μικρὸ παιδί ὀλόχαρο βαστούσε στὴν ἀγκάλῃ
Στηλὰ τὸ βλέμμα ἐκάρφωσε στὸ ἔρημο ἀκρογιάλι
Ἄστροπελέκι ἔλαμψε, στὴ λάμψι τοῦ τὸν εἶδα,
Ἐφώναξε, ἐγονάτισε, ὦ μόνη μου ἐλπίδα
Εἶπε Χριστέ μου σώσε τον μὲ τὴν βροντὴν στὸ χῶμα,
Ἄμιλητος σωριάστηκε σὰν παγωμένο πτώμα.

Θάμενε λείψανο νεκρὸ, χάρου σκληροῦ τὸ κῆμα
Σὰν φύλλο θὰ τὴν ἔπερνε στ' ἀπέραντα τὸ μνημα.
"Αν δὲν τὴν ἐπανάφερνε εἰς τὴ ζωὴ ὦχ ἄλλη
Γλυκεῖα τερπνὴ μιὰ ὑπαρξί μέσ' τῶν στοιχειῶν τὴν πάλη,
Πῶσφαζε τὴν καρδίαν τῆς ἀντήχησε τὸ μάνα
Σὰ σὲ φιλόθρησκη καρδιά τῆς ἐκκλησίας καμπάνα.
Δάκρυ παιδιοῦ τῆς μάνας τοῦ τῆς δίδει τόλμη ἀνδρεία
Ν' ἀντιστοθῇ στὴν ἀσπλαχνη τῆς γῆς τῆς δυστυχία.
Ἐκεῖνος τὴν ἀγνάτευσε ἐμάτωσε ἡ καρδιά του
Ἵλοθερμὸ τοῦ στεναγμοῦ, ἀγέρι στὰ πτερὰ του,
Τὸν πῆρε καὶ τὸν ἔσερνε σὰ ρόδο μαραμένο
Σὰν τὸ πικρὸ τὸ φίλημα, σὲ πτώμα πεθαμένο.
Ἡ θάλασσα δὲν ἔπαυσε ν' ἀφρίζῃ νὰ βογκάη
Κι' ἀπόνια βράχο σ' ἄλλοι, φρικτὰ νὰ ξεροσκάη.
Ἐμοῦγκριζαν τὰ κύματα, ἐσφύριζε τ' ἀγέρι
Λυπητερά στὰ ξάρτια τοὺς, δὲν πρόβεν' ἕνα ἀστέρι.
Ἡ νύκτα μαύρη ἐδιάβαινε, φρικτὴ ἀνεμοζάλη
Τὰ βαρεῖα γνέφη ἔσπρωχνε ἀπὸ μιὰ ἄκρη σ' ἄλλη
Χτυπιόντανε, ἀνάφτανε, σκορπούσανε στὴ σφαῖρα
Ἄστροπελέκα ὀλόφωτα ἔφευγαν στὸν ἀέρα.
Γοργὰ σὰν φίδεια πτερωτά· μὰ 'κεῖνος στὸ τιμόνι
Ἵλόρτος ἐστεκόντατε τῷ βλεπε νὰ ἀβλακώγῃ
Τὰ μαῦρα τ' ἄγρια κύματα ποῦ τ' ἄκοιβε ἀφρισμένα
Ἵπίσω τοῦ σκονόντανε πελώρια ξαγριωμένα.
Κι' ὁ Μῆτρος ὁ παλικάρος τὸ χέρι ἀπ' τὰ κουπιά του
Γιὰ ἄλλο δὲν ἐσήκωνε παρὰ τὸν ἴδρωτά του,
"Ὡχ νὰ σφογγίσῃ πότρεχε σὰ δάκρυ ματωμένο
Ποῦ τ' ἀνοιχτό τοῦ μέταπο τὸ εἶχε αὐλακισμένο.
Καὶ πάλαι ἐματάγερνε λαίμαργα στὸ κουπί του
Στὴ δύναμίτ' ἐτρίζανε κι' ἀνάφτανε οἱ σκορμοὶ του.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Ἐβγήκε ἀπ' τὸ λιμάνι τοῦ τ' ἀνίκητο ντελίνι,
Καὶ στὰ πλατεῖα τὰ πέλαγα ὥρμησε σὰν δελφίνι,
Μὰ ρλοντέντωτα πανιά, στὸ δλότυφλο τ' ἀγέρι
Ἐδιάβαινε σὰν τ' ἀφοβο' ταχύπτερο ξιφτέρι.

ΔΣΧΛΑ ΤΡΙΤΟΝ

Ἡ ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μῆτρο ὁ Γαρμπῆς ποῦ ἔκλαψε τώρα χαμογελάει
Τὰ πυκνά μαῦρα γνέφη τοῦ, δεξιὰ, ζερβιά, σκορπᾷ
Οἱ κόσμοι οἱ ἀμέτρητοι στήν ἴδια τῶν τῆ σφαῖρα
Ἐλαμπον ὡς τόσοι ἀδάμαντες σὸν ἀπειρον αἰθέρα.
Ὁ νυκτοκόπος τ' οὐρανοῦ μᾶς λάμπει σὸν τιμόνι
Ποῦ τ' ἄγρια μαῦρα κύματα δίπλα μας τὰ ξαπλώνει.
Ὡ λάμπει στὴ σημαία μας π' ἀγέρωχα στολίζει
Τὴν πρύμνην μας κ' ἐλεύθερη σπὴν αὔρα κοματίζει.
Σταυρέ μου ποῦ τῆς δόξας τὴν ὅλη τῆς ἐλπίδα,
Φέρει σ' ἐσὲ ἡ ἄθλια μας τρισένδοξη πατρίδα !
Αἱματωμένη θάλασσα δοκρὺδρεκτη περνᾷμε,
Βόγκες ἐνδὸς κόσμου χαλασμός !

ΜΗΤΡΟΣ

Σὲ κοιμητήρια πάμε.

Δὲν ἔχω δάκρυα πάγωσαν, βαθυὰ μὲς τὴν καρδιά μου.
Κορμιὰ νεκρὰ διαβαίνουν, στομόνοισιν τὰ κουτιά μου.
Στὴν πλώρη μας, καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου μας κτυπᾷνε
Οἱ τελευταῖοι θρήνοι τῶν περίλοιποι ἀντηχᾷνε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἄδη περνᾷμε ἀχόρταγον καὶ χαλασμένη πλάση
Εὐλόγησε τὸ πλοῖό μας, θεέ μου, νὰ χαλάσῃ
Πλάση τυράννων ποῦ τὴν Χίο τὴν ἔχει σταυρωμένη

ΜΗΤΡΟΣ

Ποῦ χθές, προχθές τὴν κλάψαμε τὴν ἄθλια πεθαμμένη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τῆς κόλασης ὅλ' ἔτρεξιν ἀπόψε οἱ δαιμόνοι.
Ποῖος ἀπὸ σᾶς κάθε στιγμή μὲ ζάλη μοῦ στομόνει
Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἄβυσσο τ' ἀνίκητο τιμόνι ;
Θεέ μου ! τί βλέπω ; πτώματα σέρνει μιὰ μαύρη ἀγχόνη
Κι' ἄλλα διαβαίνουν σοριαστὰ, βουδὰ, λαχταριασμένα

ΜΗΤΡΟΣ

Μὲ τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας εἶναι σάβανομένα !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὡ μάρτυρες τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐθνεγεροίας
Ὅποιας γιὰ τὸ ἔθνος μας ὑπέστητε θυσίας !

ΜΗΤΡΟΣ

Διαβαίνουν κι' ἄλλα ἀκέφαλα μὲ χέρια σταυρωμένα
Ἀνατριχιάζει ἡ θάλασσα ποῦ τ' ἄχῃ ἀγκαλιασμένα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Κλάψατε Μῆτρο ! κλάψατε τὰ θαλασσοδαρμένα
Ἄντα τὰ πόντα σπαθὶ τὰ ἔχῃ θερισμένα.

ΜΗΤΡΟΣ

Ὡς πότε θὰ νὰ βρέχουμε τὴ γῆ τὴ θάλασσά μας
Μὲ τὰ πικρά μας δάκρυα ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὡ κι' ἄλλα λόγουρά μας.

Ἀπανωτὰ διαβαίνουνε μὲ σπλάχνα σπαραγμένα
Εὐσπλαχνικώτερ' ἀπὸ σὰς σκυλιὰ ξαγριωμένα
Εἶναι τὰ μαῦρα κόματα, τὰ πάν' νὰ βροῦνε χῶμα
Γιὰ νὰ σκεπάζῃ τ' ἄθλιό τους καταπληγμένο σῶμα
Νὰ μὴ τὸ βλέπουν τὰ στοιχεῖα καὶ ἀνατριχιάζει ἡ πλάσι
Ὅσο μακρὰ ὦ ξενιτεῖα γιὰ νὰ μὴ στὰ ξεράσῃ
Ἡ θάλασσά μας ποῦ πικρὰ, ὦ βόγκη καὶ γιὰ σένα !
Πόσαις φοραῖς στὰ σπλάχνα της ἔρριξες ἀνδραιομένα
Κορμιὰ ἀπ' τὴ Ρέδο ἀπ' τὰ Σφακεῖα καὶ ἀπὸ τὴν Βοζαντίδα
Πολλαῖς φοραῖς τὴν ξέγραφες αὐτὴ μας τὴν πατρίδα
Ἀπ' τὴ ζωή ! . . . ἀνέζησε στὰ δάση στὰ βουνά της
Τὴν βλέπω ὁλονζώντανη μέσα στὴ θάλασσά της.
Ρίξε τους Μῆτρο μου κερί τὸ νεκρικό λιθάνι
Ξέρνατα κῶμα σὲ τερπνὸ, ἑλληνικὸ λιμάνι.
Νὰ βροῦνε δαφνοστόλιστο μνήμα γιὰ νὰ θάψουν
Χέρια ἀδελφῶν, κι' ὁρθόδοξοι πικρόκαρδα νὰ κλάψουν.

ΜΗΤΡΟΣ

Μὰς ἐνθυμοῦνε χαλασμό καὶ ἄλλα λόγουρά μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Στομόνουν τὸ τεμόνι μας ν' αὐξάνουν στὴ καρδιά μας.
Τὴ μαύρη μας ἐκδίκησι, τὴ νεῖδῶν ξεχειλάει
Ἀπ' τὴ καρδιά στὰ στήθη μου, ποῦ πειὰ δὲν τὴ χοράει

Σὰν ἄγριο κῶμα στὸ γυαλὸ, σὰ θάλασσα ἀφρισμένη,
Χτυπάει μὲς στὰ στήθη μου, σὰν τίγρη λουσασμένη.
Βόσκη στὴ ἔρημη μου καρδιά, δὲν ἦλθε ἡ ὥρα ἀκόμα
Νὰ πεταχθῆς ἡσύχασε μὲς τ' ἄθλιό μου τὸ σῶμα.
Κρύφου στὰ μαῦρα σύγνεφα φεγγάρι νὰ μὴ ρίχτης
Ἀκτίδες σ' ὅμοιαις συμφοραῖς καὶ ἀδελφῶν μὴ δίχτης
Εἰκόνας αἱματοστάλακτες, ποῦ ταις ἀνατριχιάζει,
Κι' ὁ δαίμονας ! Ποιὰ κόλασις μέσ' τὴ καρδιά σας βράζει
Ἀλτήριοι ! ποῦ τοὺς λαοὺς τοὺς σφάζει' ὡς τὰ κτήνη
Δὲ μὲν' ἐδῶ ἀπλήρωτο τὸ αἷμα των οἱ θρῆνοι.
Θρῆνοι μαρτύρων πίστεως, καὶ τῆς ἐλευθερίας
Εἰσέρχονται στὰ ἀπέραντα μυστήρια τῆς προοίας.
Εἶναι Θεὸς ὦ ! ἄπιστοι τὸν νοιόθω στὴ φυχή μου
Ἀπύψε θὰ ἐκδικηθῶ τὴν ἐνδοξὴ φυλή μου
Θεὸς μοῦ τόπε στὴ καρδιά τὴ Χιὸ θὰ ἐκδικηθοῦμε.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἐὰν δὲν ἐπιτύχωμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μ' ἐκείνη θὰ ταφοῦμε.

ΜΗΤΡΟΣ

Στὸ αἷμα της στ' ὀρκίζομαι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εἶδὲ τὴν ποῦ μαυρίζει.

Δυστοχησμένη ! ὦ σεσὲ τὸ αἷμα πλημμυρίζει
Ἐφές τὴ νύκτα, τ' ἄθλια τὰ ὕστερα παιδιὰ σου
τ' ἄσφαζε τοῦρκικο σπαθί, τώρα τὰ νεκρικά σου

Ψέλνουν τὰ κτήνη μὲ χαρὰς φαγόποτα τραγούδια
Θεὸς μου δὸς μοῦ δύναμι τὰ νεκρικὰ λουλούδια.
Νὰ ρίξωμε στὸν τάφο τους, στὸ αἷμα τους πᾶχνίζει
Ποῦ στήν ὀλοχαρὴ σου γῇ βράζει καὶ πλημμυρίζει.

ΜΗΤΡΟΣ

ὦ φύσα ἄερί τῆς νυκτὸς στὰ σταυρωτὰ πανιά μας
Ἀρμένιζε ντελίνι μου στὴ φουσκοθαλασσά μας.
Σὰ δέλφινας τὰ κύματα τ' ἀνεβοκατεβαίνεις
Πηδάς τὰ σκύλλα στὸν ἄφρο σὰν ἀστραπὴ διαβαίνεις.
Δεξιὰ, ζερβιὰ, τὰ κύματα τ' ἄφριζεις τ' ἀβλακώνεις
Τὴν πλώρη σου περήφανα εἰς τὸν ἄφρο σηκώνεις
Σὰν τὸ καθάριο ἄλλογο π' ἀγέρωχα ἀνυψώνει
Τῇ χαίτη· καὶ μέσ' στὸ βορρεϊὰ, τὴν κόμη του ξαπλώνει
Ἐλάτε, ἐλάτε στεργιονοὶ παλικάροι νὰ ἰδῇτε
Πικράδα πῶχει ἡ θάλασσα, ἐδῶ δὲν θὰ νὰ βρῇτε
Σπηλιὰ, λιμέρι ἢ μονιὰ γιὰ νὰ προφυλαχθῇτε.
Ἀπὸ τὸ κῶμα ἀπ' τὴ χιονιὰ ἐλάτ' ἐδῶ νὰ ἰδῇτε
Φαρμάκια πῶχει ἡ θάλασσα δὲν ἔχει νὰ δραχθῇτε
Σκοῖνο, παλιοῦρι ἀπὸ κρημνὸ, γιὰ νὰ μὴν συντριφθῇτε
Πλατειὰ ἀνοιχτὰ εἶν' τὰ πέλαγα σὰν τὴν καρδιὰ τοῦ ναύτη
Ταμπούρια δῶ δὲν ἔχωμε οὔτε καὶ νεκροθάπη.
Ταμπούρια εἶν' τὰ στήθη μας τὸ κῶμα αὐτὸ μᾶς θάπτει
Γιὰ αὐτὰ ἡ πατρίς πικρόκαρδα μιρολογεῖ τὸν ναύτη.

ΚΩΣΤΑΝΣΙΝΟΣ

Μῆτρο στήν πλώρη πήδησε κύτταξε σὰν ξυφτέρι
Στὴ Χίο τί εἶναι πόλαμψε, φῶς εἶναι ἢ ἀστέρι;

ΜΗΤΡΟΣ

Φωτιά μὲς τὸ λιμάνι τῆς ἀξάνει κοματίζει
Πλαταίνει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὅλον τὸν γιάλο περίλαμπα φωτίζει!

ΜΗΤΡΟΣ

Φεγγοβολοῦν τὰ πέλαγα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀρχισ' ἡ φωταφία.

Μέ τὸ στοιχειὸ στολίζουνε οἱ ἄπιστοι τὰ πλοῖα.

Ὅπου σὲ λίγο θ' ἀνδρεωθῇ σὰν κόλασις θ' ἀνάφη
Καὶ σε ἀντίθετο στοιχειὸ, τὸν τάφον τους θὰ σκάφη.
Ρίψε τ' αὐτί σου στὸ δριμύ τ' ἀγέρι ποῦ διαβαίνει
Μοῦ φαίνεται πῶς ἤκουσα πολλαῖς φωναῖς πῶς φέρνῃ
Δὲν εἶναι ξεφουχίσματα !

ΜΗΤΡΟΣ

Ἀλτήριοι τραγοῦδανε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Οἱ ἄπιστοι ἀρχίσανε τὸν χάρο νὰ κερνάνε.

ΜΗΤΡΟΣ

Οἱ δῆμιοι γιορτάζουνε ὕστερο ραμαζάνι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τοὺς πᾶμε σάβανο κερί, τὸ νεκρικὸ λιθάνι !
Τὸ αἷμα τοὺς ἐμέθυσε χαίρονται τραγοῦδανε
Λάμπει ριγὰ, ὀλόφωτα στὴ ναυαρχίδα πᾶνε.
Πλοῖα ἄλλα φωτοστόλιζα πελώρια σιμά τῆς
Ἐρίξενα τὸ σίδερο στέκουν ὀλόγουρά της.

ΜΗΤΡΟΣ

Λες και τὴν παραστέκουνε σὰ νεκρικές λαμπάδες
Σὰ δαίμονες στὰ σπλάγχνα τους φωνάζουν οἱ φονιάδες.
Τὸ αἷμα τὸ χριστιανικὸ τοὺς ἔχει μεθυσμένους
Ὡ! δὲν σὰς ἔχει ὁ χάρος σας σκυλιὰ λησμονημένους.
Ἔρχεται μὲ ξεγύμνωτο σπαθὶ νὰ σὰς θερίσῃ
Τὴν φλόγα τ' οὔτε ἡ θάλασσα μπορεῖ σκυλιὰ νὰ σθύσῃ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ποκνή καὶ μαύρη κατακνιά, Θεὸς ὁλόγουρά μας
Τὴ ριχτεῖ γιὰ νὰ σκεπασθοῦν τὰ ὀλόλευκα πανιά μας.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἰδέ τα πῶς φουσκόνουνε, πῶς εἶναι τεντωμένα
Ποῦ τάχει τὸ νοκτερινὸ τ' ἀέρι σταυρωμένα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τὰ κύματα σκεπάζουνε τὸ πλοῖόν μας ποῦ σέρνει
Τὸ χάρο τους π' ἀλαίμαργα εἰς τὸν ἀφρὸ διαβαίνει.
Γιὰ ἰδὲς βουνὰ θεώρατα, ποῦ τὰ μικρά μας πλοῖα
Τόσες φορὲς ἐνίκησαν, Χριστέ μου! Παναγία!
Εὐλόγησέ μας, νικηταὶ καὶ τώρα ἐδῶ νὰ ἔγουμε
Τὰ πατρικά μας κόκκαλα κι' ἐμεῖς νὰ ἐκδικηθοῦμε.
Ἄν τῷγραφε ἡ τύχη μου φίλε πιστέ νὰ ζήσω
Τὴν τόλμη σου, τὸ θάρρος σου δὲ θὰ νὰ λησμονήσω.

ΜΗΤΡΟΣ

Θὰ ζήσης γιὰ τὸ γένος μας, γιὰ τὴν πτωχὴν πατρίδα,
Σ' ἐσὲ θερμ' ἐναπόθεσε παρηγοριὰ ἐπίδα

ΔΩΔΕΚΑ ΤΕΤΑΡΤΩΝ

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Θεέ μου εὐσπλαγχνίσου μας σημαίν' ἡ φρικτὴ ὥρα,
Δός μου τὸν ὕστερο ἀσπασμὸ, φίλε πιστέ μου τώρα
Μ' αὐτὸν θὰ λάβ' ἀναφυχὴ τὴ φλόγα μου θ' ἀνάψω
Ὅπου σὲ λίγο τὰ σκυλιὰ σκληρόσπλαγχνα θὰ κάψω.
Μῆτρό μου κλαῖς;

ΜΗΤΡΟΣ

Πρώτη φορά!

Μὲ τὴν πτωχή μου χήρα
Κλάφε με ἂν τὸν ἔγραφε τὸν θάνατόν μου ἡ μοῖρα,

ΜΗΤΡΟΣ

Ζευκίζουν δὲν ἐνοιώσανε, ἂν θέλουν δὲν μποροῦνε,
Ἐδῶ ποκάτω τὰ σκυλιὰ νὰ μᾶς ἐκδικηθοῦνε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Δέσε τὸ χάρο δυνατὰ μὴν κόψῃ πρὶν τοὺς κάψω,
Ἀλαίμαργα τὴ φλόγα τους στὰ σπλάγχνα τους ν' ἀνάψω.
Διάβα στὴν πρόμη στόλωσε, τὸ χέρι στὸ τιμόνι,
Τοὺς ἀπείρου, ὁ λυτρωτὴς ἀπόψε τοὺς τυφλώνει
Φίλε πιστέ σὲ ἀπένεικε, νὰ μὴ μὲ λησμονήσης.

ΜΗΤΡΟΣ

Καρδιά ! ψυχή παλλίκαρε ! τρισένδοξος θά ζήσης !
"Αναψε ! σώσου ! πήδησε στο πλοίο μας, θυμήσου
"Έχεις γυναίκα και παιδί την νειότη σου λοπήσου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σκυλιά σες έφωτόκαφα !

ΜΗΤΡΟΣ

Τί μένεις ! Ποιά έλπίδα ;

Τί έχεις για ζωή ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ζήτω γλυκειά πατρίδα

Μητρό μου ένικήσαμε βορριά μου στα πανιά μας.

ΜΗΤΡΟΣ

Διαβαίνομε σάν άστραπή στη φουσκοθάλασσά μας
"Η πλώρη μας τὰ κύματα δεξιά ζερβιά χωρίζει
Τò πλοίο μας εις τόν άφρό όλόχαρο άρμενίζει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μας παραστέκει ό Θεός με την εδχή του πάμε

ΜΗΤΡΟΣ

"Απαγναντίς τόν ύδορμό, τόν θρήνο νά γρικάμε

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σκυλιά ή φλόγα άναψε ή φλόγα τοῦ Κανάρη
"Αχόρταγα στην άβυσσο θά νά σές συνεπάρη

ΜΗΤΡΟΣ

"Ακουσα νεκρολίθανο, βράζει, καπνίζει, άνάπτει
Σκούζουν τὰ μαῦρα κύματα κλάζουν για νεκροθάπτη.

ΜΗΤΡΟΣ

"Αναφες άσβεστη φωτιά ! λάμπει φουστουινάει
Τρέχουνε σκούζουν τὰ σκυλιά, ό χάρος τούς ξερνάει
Στη ναυαρχίδα όλόγορα, φλόγες ποῦ ξεροσκάνε,
Τò κύμα ανάφτει τή φωτιά, οί θρήνοι άντηχάνε !
Στεργιαίς, λιμάνια, πέλαγα, χαρούμενα βογκάνε !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τήν ώρα ποῦ γεννήθηκαν οί άλτήριοι βλαστημάνε.
Τρέχουν στα καταστρώματα σά λύκοι λουσασμένοι
Ριάζονται, μέσ' τὰ κύματα πηδοῦν φωτοκαμένοι
"Ακου τοῦ κόσμου τ' άπιστον τί χλαλοί κι' άντάρα
Τόν δειλίασε, τόν τύφλωσε τοῦ γένους ή κατάρρα.
Βροντά άστράφει ό οὐρανός τόν αναθεματίζει,
Τò μοιρολόγι τ' ό βορρειάς χαρούμενος σφυρίζει,
Ξερνάει τò κύμα στοῦ γιάλο κουφάρια τὰ σωριάζει
"Αλλα στα πέλιγα άπειρα άπάνωτά άραδιάζει.

ΜΗΤΡΟΣ

Φωτοκαμένοι σωριαστοί, σά φίδια άγκαλιαζμένα !
Τρέχουν στα καταστρώματα ποῦ είν' φωτιά αναμμένα
Για δες άνάφτουν τὰ πανιά και τὰ ποινά ριπίζουν,
Πόσα κεφάλια άδάπτειστα συντρίβουνε τσανκίζουν.
Φλόγα ποκνή θεώρητη έπήρε τò τιμόνι
"Αγκάλιασε τή πρόμνη τους, θηριεύεται άπλώνει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Χαλεύει τή σημαία σου τ' άτιμο λάβαρό σου
Καπετάνπασα, έσθύστηκε τò μισοφέγγαρό σου.

ΜΗΤΡΟΣ

Βράζει τριγύρω ἡ θάλασσα Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
Φεγγοβολοῦν !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Πῶς δὲν μιλεῖς ὦ ἄπιστε Δερβίση ;
Ἐχθὲς προχθὲς ἐφώναζες στὴ Χιὸ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
Φοῦρκα καὶ ξεθεμέλιωμα, ἐρούφαγες τὸ δάκρυ
Σὰν ἄγρια τίγρη βούταες στὸ αἷμα ποῦ ἔχει χόσει
Τ' ἄσπλαγχο τούρκικο σπαθί, μίλει σκυλὶ Δερβίση ;
Αἶ φλόγες τοῦ χριστιανισμοῦ, φλόγες εὐλογημένες
Ἀπόψε σὲ φωτόκαφαν, Τουρκιά' δὲν εἶναι ξένες.
Ταῖς ἄναψε τὸ δάκρυ μας καὶ τὰ μαρτύριά μας
Τὸ αἷμα π' ὄχυσες στὴ γῆ τῆ πατρικιά μας.
Ταῖς θέριεψαν οἱ θρῆνοι μας, οἱ ἀναστεναγμοὶ μας
Τ' ἀέρι μας ποῦ ἐδρόσιζε τὴ σκληρωμένη γῆ μας.
Τὴ δάφνη μας τὴν ἐνδοξη, τὴν ἀφοδὴ φυχή μας
Ποῦ μὲν μᾶς ἀφήσετε στὸ ἄθλιο τὸ κορμί μας

ΜΗΤΡΟΣ

ὦ ! κι' ἄλλο πλοῖο ἄναψε σὲ ἄλλο ξεροσκάει
Ἡ φλόγα ποῦ στὰ πέλαγα ἰδὲ λαμποκοπάει
Ἐρμὸ νησι οἱ φονιάδες σου θρηνοῦνε ξεφυχάνε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Καπετάνπασα τριγύρω σου φλόγες σὲ χαιρετᾶνε.
Ἀπὸ τὴν ναυαρχίδα σου οἱ θρῆνοι ἀντηχᾶνε.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἀναφαν τὰ κανόνια τους τὸ θάνατο ξεριχνάναι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Χτυποβροντοῦν αἱ σφαῖρες των, σὰ δράκοντες σφυρίζουν
Σκάφη τριγύρου δλόφωτα ἀναποδογυρίζουν
Σὰν κεραυνοὶ δλόφλογοι δεξιὰ ζερβιά συντρίβουν
Καϊάρτια καταστρώματα, ποῦ οὐλόκαυτα ριπίζουν
Τ' αἷμο τὸ μαχαίρι σας σὰς σφάζει ἡ λαχτάρα
Τ' ἀνάθεμα τοῦ Χριστιανοῦ ἡ θεϊκὰ κατάρρα
Τὸ χάρο ποῦ τοὺς δόσαμε βόσκει στὴ ναυαρχίδα
Καρφώθηκε ἡ κόλασι δὲν ἔχει πλειὰ ἐλπίδα
Γιὰ νὰ σωθῆς Καπετάνπασσα ἡ φλόγα θὰ σὲ κάψῃ
Τὸ κῆμα ποῦ τὸ μίτωσες ἀπόψε θὰ σὲ θάψῃ.
Λάμπουν στεργιαῖς καὶ πέλαγα

ΜΗΤΡΟΣ

Φεγγοβολοῦν γιὰ σένα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὅχι γιὰ μὲ γιὰ νὰ Ψαρά. Ἡ δόξα τους στὰ ξένα
Θὰ τρέχῃ δαφ' οὐτόλιστη καὶ θὰ φωνάζῃ ἀκόμα
Σκληρὴ Φραγγιά οἱ ἄπιστοι πατοῦν τὸ ἅγιο χῶμα
Ποῦ κλεῖ μαρτύρων κόκκαλα, ποῦ τὴν ἐλευθερία
Σοῦ ἔδωσαν καὶ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστην τὴν ἅγια.

ΜΗΤΡΟΣ

Βράζ' ὁ βορρειάς, τὴ φλόγα του φουσουμανάει ἀστράφτει
Τὸ κῆμα μέσ' τὴν ἄβυσσο τάφους τινάννων σκάφτει
Στὴ ναυαρχίδα ἡ φωτειὰ σκούζει λαμποκοπάει,
Βόσκει στὰ καταστρώματα ταχύπτερη περνάει.
Σὰν ἀστραπὴ δλόφωτη, σὰ γλῶσσα φλογισμένη
Θεώρατη ἀσκόνεται, σφικτὰ ἀγκαλιασμένη.
Μὲ τὰ κατάρτια, τὰ πεινρὰ σὰν τὴν ὀχιά σφυρίζει
Σὰν χάρο σπάθῃ ἀχόρταγῃ, λάμπες, φυχαῖς θερρίζει·

Καίοντας καταστρέφοντας θεριεύεται πλαταίνει,
Περίλαμψη μισουρανής γογγίζοντας διαβαίνει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἄκου φωναῖς... ὀδύρονται· σιγὰ ν' ἀκουρμαζτοῦμα.

ὦ! ρίξε μιὰ ἀπτείδω σὺ φεγγάρι μου νὰ ἰδοῦμε!

Ρίχτουν μιὰ λέμβο... λάμπουν· κάποιον μεγάλο πάνε,

Στὴ Χίο διευθύνονται . . . φλόγες ἀναμεράνε·

ΜΗΤΡΟΣ

Θερίαις ἄλλαις ἀναψαν καίουν πανιά καὶ ξάρτεια,

Τρίζουν τὰ καταστρώματα ριπίζουν τὰ κατάρτια.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εἰδέτο ἕνα ἀναψε εἶν' ξεθεμελιωμένο,

Ὡς ἀν λαμπάδα καίεται τρέμει φωτοκαμένο.

Γέρνει νὰ πέσῃ.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἐπεσε! ἐβούλιαξε τὸ πλοῖο.

Ποῦ εἶδαμε ποῦ πήγαινε γοργὰ στὴν ἔρμη Χίο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Θρῆνοι, φωναῖς, ν' ἀκούουμε. Μὲς τ' ἄτυχο τὸ πλοῖο.

Ἦτάν' ὁ "Καπετάνπασσας," τ' ἀχόρταγο θερίο

Τὸν ἔκαψε, τὸν θέρισε, ἐκείνο τὸ κατάρτι

Πῶφερε τὴν σημαία του.

ΜΗΤΡΟΣ

Δειλὲ, Θεοῦ ἀντίρτη.

Τ' ἄτιμο τὸ κατάρτι σου ποῦ τόχες γιὰ κρεμάλα,

Γιὰ σὲ ὁ χάρος τῶκαμε κατακαμένη ἀπάλα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐρερε τὴ σημαία του! . . . ὦ πόσα μεγαλεῖα!

Τοῦ Πλάστου ἐδῶ ἐβουσε ἡ παντοδυναμία·

Τὸ αἷμα ἐζήτει ἐκδίκησι φρικτὴ, ἀνάρτει βράζει,

Τὰ πέλαγα μὲ πτώματα ἀγαρινῶν σκεπάζει.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἐπὶ τὰς ἐφωτόκαψες.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ χάρι

Ποῖς χωρὶς πίστι δύναται νὰ εἶναι παλλικάρει;

ΜΗΤΡΟΣ

Σὺν τ' ἄγριο κῆμα βράζουσε οἱ θρῆναι κ' οἱ κλαυθοὶ τους

Στ' ἀγέρι μὲς' τὰ κύματα σδύνουν' οἱ ξεφυχίμιοι τους·

Πέφτουν στοῦ χάρου τὸ σπαθὶ σὺν τ' ἀπλερα βλαστάρια

Ἐγειν' ἡ θάλασσα στεργιὰ ἀπ' τ' ἄμετρα κουφάρια.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Θεὸς στὸ χέρι μῶδωσε τὴ φλόγα ποῦ σὰς καίει,

Ἐχθὲς προχθὲς ἀλτήριτοι ὡς ἄλλοι Φαρισσαῖοι

Τὴν ἔρμη Χίο σταυρώσατε, τώρα ἡ σταυρωμένη

Βλέπει σ' ἐσὰς μιὰ ἀπιστὴ πλάσι φωτοκαμένη.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἀναψαν πέλαγα, γιὰλοὶ ἀναψαν τὰ κανόνια,

Χτυποβροντοῦν δεξιὰ ζερβιά ἀν ζοῦσα χίλια χρόνια

Θὰ ἀκούσα τὸ βόγγο τους νὰ βράζῃ μὲς τὰ αὐτιά μου,

Θὰ φιλῶ αὐτὴν θὰ ἐβλεπα ἐμπρὸς, δλογορά μου.

ΙΑΚΩΒΑΚΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ποριτοθήκη άναψε, τεινάζει στὸν άέρα,
Κατάρτια καταστρώματα.

ΜΗΤΡΟΣ

ὦ φέγγει σάν ήμέρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ειδέτε αν απομείνατε μάρτυρες εις τη Χίο,
Τήν πρόνοια ! Τήν ανάστασι ! Θεου τὸ μεγαλειο.

ΜΗΤΡΟΣ

Θεέ μου με μάτια δλάνοικτα σε βλέπω σε γυρεύω,
Μέσα στο νοῦ μου να σε ιδῶ, στὸν οὐρανὸ να σ' εῦρω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Λάμπει στα πλάγια τοῦ Οὐρανοῦ, τὸ δόλωτο φεγγάρι,
Πρὶν δύση εἶπα ή νίκη μας

ΜΗΤΡΟΣ

Θά να τοῦς συνεπάρη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μέγας σὺ εἶσαι Κύριε ὁ ναύτης ὁ πιστός σου.
Ποῦ ἔκλαυσε ἐθρήνησε ἀπάνω στο σταυρό σου,
Γέρνει στο μεγαλειο σου τ' ἀτέρωχο κεφάλι,
Ποῦ δὲν τὸ ἔγειρε ποτὲ, Τουρκιά κι' ἀνεμοζάλη !
Φόσα βορρειά μου ἀκοίμητη ή φλόγα μου να μένη,
Σε λίγο ἀκόμα θά να ιδῶ στα σπλάχνα της καμένη,

Τήν Ναυαρχίδα π' άναψε σά φλογισμένο μνήμα,
Διαθαίνει μες τὰ πέλαγα· και τ' ἀφριτμένο κῶμα,
Σάν ἀνιμένη κόλασι μισουρανής τήν σκόνει,
Στὸν αἵματοστάλκτικον γιालὸν τήν σπρόχνη τήν ξαπλώνει.

ΜΗΤΡΟΣ

ὦ ! ἔρμη Χίο τὸ κῶμα σου ὀλόφλογη στη φέρνει,
Ἄλλο γυγίζοντας φρικτὰ στα πέλαγα τη σέρνει
Ὅπως τὰ φύλλα τὰ ξηρὰ βορρειάς τὰ συνεπέρνει
Σάν φλογισμένος δαίμονας στην ἄβυσσο διαθαίνει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Βράζ' ή φωτιά στα σπλάχνα της βυθίζει μες τὸν Ἄδη,
Και σάν ήφαίστειο σκόνεται στ' ὀλότοφλο σκοτάδι.
Γιὰ ιδὲς σκαμπανεβίζεται, φυλά, βαθειά 'στο κῶμα,
Στην ἄβυσσο τῆς σκάπεται τ' ἀπέραντό της μνήμα
ὦ ! τώρα πλεῖα δὲν θά σωθῇ. . .

ΜΗΤΡΟΣ

Δαίμονας τήν βυθίζει
Πότε τη σκόνει στὸν ἀφρό, και πότε τη βυθίζει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Στη κόλασι ἀλτήριε Σουλτάν Μαχμοῦτη ρίχτει
'Ανάθεμα για τήν ψυχή τοῦ φεύτη σου Προφήτη.

ΜΗΤΡΟΣ

Πελόριο μαῦρο σκόνετε στη πρύμνη της τὸ κῶμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

Ὅπως ήμπορε θεώρατο, της άνοιξε τὸ μνήμα.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἡ θαλασσά μας σὰν θεριὸ, ὀπίσω της μουγκρίζει
Στὴ πρύμνη της ὀλάφριστη, φρουσκώνει, κυματίζει,
Σὲ καταδόθρα ἀπέραντη, ἡ πλώρη της βυθίζει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Κῶμα φθορᾶς καὶ χαλασμοῦ. ὦ! τὴν καταποντίζει
Γογγύζοντας στὴν ἄβυσσο πελώρια τὴν σκεπάζει
Σὰν κόλασι ἐπάνω της ἀφρίζει, σκούζει, βράζει·
Δαιμόνων ξεφυγίσματα εἰς τὸν ἀφρὸ φωνάζουν
Βουδᾶ ἀπομείναν' τὰ στοιχεῖα καὶ ἐκείνα ἀνατρυχιτίζει.

ΜΗΤΡΟΣ

Κουφάρια ἀναρίθμητα τὰ κύματα ξερνᾶνε
Μὲ τὴ ψυχὴ στὰ χεῖλη τους, ἄλλα μυρολογεῖνε
Πικρὰ ἄλλα ξεφυγίσματα στ' ἀέρι ἀντηχᾶνε

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τ' ἀκολουθεῖ τ' ἀνάθεμα στὴ κόλασι περνᾶνε,
ὦ! ἔρμη Χιδὸ σ' ἀφίνω γειὰ, τὴ θέλει ἡ καρδιά μας;

ΜΗΤΡΟΣ

Μὲ τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας νὰ πᾶμε στὰ Ψάρᾶ μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐμπρὸς ὦ! παλλ' κάρι μου, σταδρῶς τὰ πανιά μας.

ΜΗΤΡΟΣ

Μας καρτερὴ δλίχαρη ἡ γῆ ἡ πατριὰ μας
Σὰν ἀετοὶ ταχύπτεροι θὰ πᾶμε στὸ γιὰλό της

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Νὰ στήσωμε τὴ νίκη της στὸν ἐθνικὸν βωμὸ της.

ΜΗΤΡΟΣ

ὦ! φρίκη! Βόγγη ὀλόγορα ἡ χαλασμένη πλάσι,
Σὰν στριγλοπούλια σκούζουνε στὰ ματωμένα δάση
Λὲς καὶ διαβίβει ὁ θάνατος μὲ τὰ γοργὰ πτερὰ του
Καὶ πῆρε κόμο στὴν ψυχρὴ ἀπέραντη ἀγκαλιά του.
ὦ! μαύρη νύκτα σκέπασε, αὐτὸν ἐδῶ τὸν αἶη
Μὲ τὸ πικρὸ τ' ὀλότυφλο τ' ἔρμο σου σκοτάδι
Πῆξε του μὲς τὰ σπλάχνα σου πρὶν τὸν ἰδῇ ἡ ἡμέρα
Καὶ οἱ κόσμοι ἀνατριχιάσουνε αὐτὴ τὴν ἄθλια σφαῖρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Βουδὴ ἡ πλάσι ἀπόμεινε· ἀκίνητο τ' ἀέρι·
Φρίκη στὰ νέφη ἔσθυσε καὶ τὸ στερνὸ τ' ἀστέρι
Καὶ τὸ φεγγάρι ἐκρύφθηκε. Χείρος σκληρὸς διαβαίνει
Τὸν χαλασμό τὴν ἐρημιὰ ὀπίσω του τὸν σέρνει.

ΛΕΞΗΛ ΠΕΜΠΤΩΝ

Η Ο Π Τ Α Σ Ι Α

Ἄφισε ὁ καλόγηρος ὀπίσω τ' ἀπρογιάλι,
Μὲ γοργὸ βῆμα ἐδιάβαινε μέσ' τὴν ἀνεμοζάλη
Καὶ κάθε τόσο ἔριχε τὸ βλέμμα δακρυμένο
Μέσ' τὴ πλατεῖα τὴ θάλασσα νὰ ἰδῇ τ' ἀνδρειωμένο
Τὸ πλοῖο ποῦ ἐδιάβαινε μ' ἀγέρωχο καμάρι
Καὶ κάπου κάπου τὸ λομπρὸ τ' ἐλόχλομο φεγγάρι

Ποῦ ἐπρόβαινε ἀπ' τὰ σύγνεφα σά ζηλεμένη κόρη
Γιὰ νὰ φωτίσῃ πέλαγα, τὸν οὐρανὸν, τὰ ὄρη.
Ἔδειχτε τοῦ καλόγηρου μὲ τὴ γλυκεῖά του ἀχιῦδα
Ποῦ ἔλαμπ' ὅπως στὴ καρδιά ἡ πρώτη λάμπ' ἐλπίδα
Τοῦ ἔδειχτε τὰ δόλοισκα, μακρὰ, πλατειά, πανιά του
Τὸ ἔβλεπε ποῦ ἐδιάβαινε γοργὰ στὴ θάλασσά του
Ἀρμένιζε περίφανα στῆς τρικυμίας τῇ ζάλῃ,
Σὰν τὸ πουλὶ τῆς θάλασσας μέσ' τὴν ἀνεμοζάλη
Τ' ἀγνάντευσε δακρύθρεκτος αἱμάτονε ἡ καρδιά του
Ποῦ ἄκουσε τὰ κύματα νὰ βόγκουν ἰογυρά του
Τ' ὄχασε μέσ' τὰ πέλαγα τ' ἀχνόμορφο φεγγάρι
Ἐκρύφθηκε στὰ σύγνεφα. Μὲ λαίμαργο ποδάρι.
Ὁ Μοναχὸς ἀνέβαινε μὲ χεῖλη πικραμένα
Ἔλεγε παντοδύναμε εὐχή σου τ' ἀνδρειωμένα
Ποῦ πᾶνε νὰ ἐκδικήσουνε ἀδελφία σκλαβωμένα
Ὅπου στὴ γῇ τους ξεφυχοῦν σὰν ὄφινά στὰ ξένα.
Σὰν παλικάρι ἀνέβαινε εἰς τοῦ βουνοῦ τὴ ράχη
Τριγύρω τ' ἀντηχοῦσανε πλάγια βουνὰ καὶ βράχοι.
Μέσ' τοῦ οὐρανοῦ τ' ἀπέραντα ἡ ἄγρια ἀνεμοζάλη
Ἐμπροχνε νέφη ὀλίγονκα ἀπὸ μιὰ ἄκρη σ' ἄλλη
Ὅπως σὲ πέλαγα ἀνοιχτὰ σπρόχνουν τ' ἀραδιασμένα
Τὰ κύματ' ἀπὸ τὸ βορρὴν κατὰμαυρ' ἀφρισμένα.
Ἐδιάβαινε στὸ δρόμο του ἐμπρὸς ὀλογοῦρά του
Ἀνάστενε ἡ ἔνδοξη ἡ δάφνη, ἡ πατρικιά του
Ἄνθη καὶ φύλλα σκόρπασε, στὴν ἔνδοξη τῇ γῇ του
Ἐκλαίγε ἡ καρδιά του ἐθρήνει ἡ ψυχὴ του
Ἄνθος καὶ φύλλα ἔπεφταν στ' ἄγιο μέτωπό του
Στὰ στήθη του ποῦ ἔφερναν τὸν ἔνδοξο σταυρό του
Ἀνέβαινε ἀνοιγόκλειγαν τ' ἀγαθολά του χεῖλη
Γιὰ τὴν εὐχὴ του ἄνοιγε τῶν οὐρανῶν ἡ πόλη.

Πῆρε ἄλλα πλάγια, ἄλλα βουνὰ, καὶ σ' ἄλση φιλή ράχη
Ἐκάθησε στὰ πόδια του ἐσεῖοντο οἱ βράχοι.
Ἀπ' τὴν ὀλόφωτ' ἀστραπὴ ἀπ' τῶν στοιχειῶν τὴν πάλῃ
Ἀπὸ τὰ ἄγρια κύματα ἀπ' τὴν ἀνεμοζάλη
Ἡ νύκτα μαύρη ἐδιάβαινε μ' ὀλόπουκνο σκοτάδι
Ποῦ λὲς καὶ νὰ παρίστανε τὴν κόλασι τὸν ἄδῃ
Ὀλάνοιχτον γιὰ τ' ἄπιστα, τ' ἀνήμερα θερία
Ποῦ ὅλα κατεπάτησαν ἀνθρώπινα καὶ θεία
Ἐκάθησε στὸ ξάγναντο πῶδλεπε τ' ἀκροτήρι
Τὸ ἱστορικὸ, τὸ ἅγιο, ἔνδοξο μοναστήρι
Βράχους γυμνοὺς καὶ ἔρημους πέλαγα κτεταμένα
Ὅπου ἀμέτρητες φοραὶς τὰ εἶχε δυσάσμενα
Ἡ ἀνδρεία τοῦ ναύτου μας ἡ ἀγέρωχη ψυχὴ του
Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος του, ἡ πατρικὴ τιμὴ του.
Ὡρα πολὺ ἐπέρασε στὴ ἄγρια ἐρημία
Σκληράπειρη αἰσθάνετο στὰ στήθη του πικρία
Πότ' ἡ ἐλπίδα ἡ χρυσὴ μὲ τὴν παρηγορία
Εἰς τὴν καρδιά του ἐπρόβαινε πότ' ἡ ἀπελπισία.
Μὲ φόβους κατεσπάραιζε, τὰ σπλάχνα του μ' ἀκούμα
Ἡ ἐλπίδα τὰ ἀνέζησε τοῦ ἄνοιγε τὸ στόμα.
Μὲ ἄγια κατάνοξη, καὶ μὲ ἀγνὴ καρδιά
Ἐπρόσφερε τοῦ πλάστου μας τὸ δάκρυ του θυσία
Τὰ μαῦρα νέφη σκόρπιζαν, εἰσίγησε τ' ἄερι.
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐπρίβαινε περίλαμπο ἔν' ἀστέρι.
Καὶ ἄλλο βαθεῖα στὰ σύγνεφα ἐφαίνετο σβουμένο
Σὰν ὠμορφιὰ σὲ λείψανο βουβὸ καὶ πεθαμένο.
Ἀπὸ στιγμὴ λὲς κ' ἄλλαξε ἔνδυμα, κ' ὕψη ἡ πλάσι
Ἀρχισε κ' ἐπαιζε τερπνὰ, τ' ἄερι μὲ τὰ δάση.
Καὶ κάπου κάπου ἀκούοντανε, φιλέρημο ἀηδόνι
Τερπνὸ, σιγὰ στὸν οὐρανὸ γλυκεῖα φωνὴ νὰ ὑψώνη.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Καὶ τῆς νυκτὸς νὰ τραγουδῇ τῇ θεῷ ἐρημία
 Ποῦ ὁ νοῦς μ' ἀγτὴν ξαπλώνεται στὴν ἀπειρὴν ἁρμονία
 Τῶν κόσμων ποῦ ὁλόφωτος λάμπουν εἰς τὸν αἰθέρα
 Σὲ ἴδια ἀκατανόγητὴ ὑπάρξεώς των σφαῖρα.
 Σ' ἕνα φιλὸ θεώρατο ρουτάκι φουντωμένο
 Ποῦ τὸ εἶδανε χρόνοι ἄμετροι στὸ βράχιο στοιχειωμένο
 Τὸ νοκτοποδὶ με πικρὸν καὶ μετρημένον τόνον
 Ἔσκουζε ἴλὲς καὶ ἐμέτρας τὸν ἀτειρὸν τὸν χρόνον.
 Ποῦ τρέχει μὲς τ' ἀπέρχεται καὶ τὰ γυρὰ περὰ τοῦ
 Ζωὴ καὶ χάρος κάθονται ρίπτων ὀλογορά τοῦ
 Χρυσῆς ἐλπίδες ἢ ζωὴ ρόθ' ἄνθη εὐθυμία
 Καὶ ὁ Χάρος νεκρολούλουδα καταστροφὴ ἀγωνία.
 Ἐέμικρα ἀκουόντανε, γλυκῆ, σιγῇ ἢ φλογέρα
 Ἐτρεχε τὸ τραγοῦδι τῆς τερπνῆς μὲς τὸν ἄερα
 Μ' ἐκεῖνο ἐνανάριζε στὸ λόγκο στὸ λειβάδι
 Τ' ὀλοχαρό τοῦ ὁ πιστικὸς κι' ἀγαπητὸ κοπάδι
 Ἀναστέν' ἢ ἀγράμπελη στ' ἀρίκια ξαπλωμένη
 Καὶ με τοῦ σκίνου τὰ κλαριά σφικτὰ ἀγκαλιασμένη
 Τ' ὀλάνθηστο τ' ἀγρόκλημα ἀπ' τὴ χαμπηλὴ τὴ φτέρη
 Σκονόντανε ὀλόστραφτο στὴν ἀγριλιὰ στ' ἀέρι
 Ἐγερνε ἐδῶ, ἔγερνε ἐκεῖ καὶ τ' ἄνθη τοῦ σκορποῦς
 Τῆς χρυσοπράσινης μυρτιάς, π' ἀνάστενε κι' ἀνθοῦσε,
 Τ' ἀχνὸ φεγγάρι ἐπρόβαλε, ἄρχιζε νὰ φωτίζει
 Τὴ θάλασσα π' ἀκουόντανε ἀκόμη νὰ μουγκρίζη
 Σὰ λουσασμένη λύκησα, σὰν τίγρη πληγωμένη
 Ἀντήχασε λυπητερὰ βαθεῖα μὲς τὴ θλιμμένη
 Τοῦ καλυγῆρου τὴν καρδιά ποῦ ὅλη ἀπηλπισμένη
 Ἐσπάρναε στὰ στήθη τοῦ ψυχρὰ κι' αἵματωμένη
 Ἀκίνητος καθόντανε ἀμίλητος κι' ἀκόμα
 Σιγῇ κοιτοῦσε μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια καὶ τὸ στόμα.

Εἶδε μακριὰ στὰ πέλαγα στ' ἄτυχο τ' ἀκρογιάλι
 Φῶς ἄστατο ποῦ ἐδιάβαινε, ἀπὸ μιὰ ἄκρη σ' ἄλλη,
 Πότε τοῦ ἐφαινότανε πῶς αὔξανε ἐκεῖ πέρα
 Καὶ πότε πῶς σβούρντανε σὰ φλόγα στὸν ἄερα.
 Καὶ πάλι τὴν ἀγνάντευε ἀπὸ μιὰ ἄκρη σ' ἄλλη
 Σὰν ἀτραπὴ ποῦ διαβaine, πότε μέσ' τ' ἀκρογιάλι
 Τῆς Χίου λαμποκόπαε. . . Ἐκαμε τὸ σταυρὸ τοῦ
 Καὶ ἐσχασμένο ἐστῆλωσε, στὴ Χιὸ τὸ πρόσωπό του.
 Ἐσφύγγιζε τὰ δάκρυά του, τὰ μάτια τοῦ καρφώνει
 Στὴν ἔμνη Χιὸ, τὸ βλέμμα τοῦ λαίμαργο τὸ ξαπλώνει
 Εἶδε τὴ φλόγα π' ἀνιπτε σκονόντανε θερία
 Μέσ' τὰ πλατεῖα τὰ πέλαγα σιμὰ στὴ παραλία
 Ἀνέζησε ἢ καρδιά τοῦ, ἔκαμε τὸ σταυρὸ τοῦ,
 Ἐσηκώθη σὰ γίγαντας στὸ ἔρημο βουνό τοῦ
 Ἐφώναξε ὦ ἄπιστοι ! ἐσήμανε ἢ ὦρα
 Ποῦ ὁ τάφος σας ἀνοίγεται στὴ σκαλωμένη χώρα
 Ἐδολογημένη τρεῖς φοραῖς, ἢ ἀτέρωχη ψυχὴ σας
 Ὡ ναοὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅλ' ἀντηχᾶει ἢ γῆ σας
 Ἀπὸ τὴν τόση δόξα σας ἔγηρε μὲς τὸ χῶμα
 Τὴν κατασπρὴ τοῦ κεφαλὴ τὸ ἅγιο τοῦ τὸ στόμα
 Ἐλεγε κλαίγοντας θερμά ! . . . Χρηστὲ μου Παναγία
 Μιῶ χύστε μὲς τὴν ψυχὴ γλυκειὰ παρηγορία.
 Ἐσκόθηκε ἀνδρειεύτηκε, πῆρε τὸ μονοπάτι
 Τὰ γηρατεῖα λησμόνησε, καὶ σὰν καθάριο αἶτι
 Ροδόλησε στὸν ἐγκρεμὸ, ἐδιάβαινε στὰ πλάγια
 Τὰ κατασπρά τοῦ τὰ μαλλιά τὰ γένεια τοῦ τὰ ἄγια
 Κυμάτιζε σὰν τὸ φτερό, τοῦ κύκνου μὲς τ' ἀέρι
 Ἐλαμπε μὲς τὰ στήθη τοῦ σὰν τῆς ἀδγῆς τ' ἀστέρι.
 Τῆς πιστεῶς μας ὁ σταυρὸς σ' αἶραις φουρμανοῦσε
 Τὰ ράσα τοῦ ποῦ ἄφιναν στὸ λόγκο ποῦ ἐπερνοῦσε

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Τερπνή πνοή π' ἀνάστενε δάφναις ἀναμερούσαν
Γιὰ νὰ διαβῇ, τὰ φύλλα της στὸ βῆμα του σκοποῦσαν
Σὰν ἀετὸς ταχύπτερος π' ἀγέρωχα πετιέται
'Απὸ τὰ κορφοδούνια τοῦ καὶ γιὰ στιγμή τραδιέται
Ψυλὰ νὰ βρῇ τ' ἀέρι του κι' ἐκεῖθε κατεβαίνει
Σὰν κεραυνὸς καὶ σὲ κοντὶ ὀλόρτος σταματᾷναι
"Εἴτε καὶ ὁ καλόγηρος, ὅταν τὰ ράσα τ' ἄγια
"Εσκοσε παραμάσκαλα, ἐδιάβαινε τὰ πλάγια
Σὰν ἀετὸς κατέδρακε, ἔκαμε τὸ σταυρὸ του
Ποῦ ἔφθασε ὀλόχαρος, στὸν ἱερὸ βωμὸ του
"Εκείθε ἐσταμάτισε, σ' ἐνὸς σπιτιοῦ τῇ θύρᾳ
'Εθρήνησ' ἐκείνη ποῦ πολλοὶ, τὴν ἔκλαψαν γιὰ χήρα
Εὔρε τῇ θύρᾳ ἀνοικτὴ, σταμάτησε ἡ καρδιά του
'Απὸ χαρὰ ἐσπάραξε ποῦ εἶδε ὁμπροστά του
Μάνα ποῦ ἔκλεγε πικρὰ, μπροστὰ στὴ δεσποινά της
Καὶ ἔσφιγγε ὀλόθερμα, μέσα στὴν ἀγκαλιά της
Τ' ὀλοχαρὸ της τὸ παιδί, τὸ μόνο της βλαστάρη
Ποῦ ἔβλεπε τὴ Παναγιά, μὲ σεβασμὸ μὲ χάρι
Ξέπλεγα εἶχε τὰ μαλλιά, τὰ μάτια δακρυσμένα
'Αχνό τ' ἀγνό της πρόσωπο, τὰ χέρια σταυρωμένα
Καὶ τὸ σδυμένο βλέμα της, τ' ὀλοχλομὸ της χεῖλη
'Εστῆλωνε στὴ δέσποινα, ἀκοίμητο κανδῆλι
"Ελαμπε στὰ κονίσματα, καὶ ἡ δάφνη ἡ τριτάγια
'Ανάστενε ἐστόλιζε, τὰ βλογημένα βάρια
Προσήλωσε ὁ καλόγηρος, τὸ βλέμμα του τ' αὐτί του,
Εὐλόγησε ἐχάρικε π' αὐτὰ, π' ἄκουσε ἡ ψυχὴ του

Κορὰ Παρθένο νὰ τὸν σώσης

'Απ' τῆς θαλάσσης τὴν τρικυμία

'Απ' τὸ θρασυδαίλο σκληρὸ μαχαῖρι

Τοῦ τούρκου τ' ἄπιστου κι' ἀπ' τὴ σκλαβιά

'Απ' τὴ φλόγα ποῦ θὰ ν' ἀνάψη
Παρθένον σώσε τον νὰ τὸν ἰδῷ
Καὶ ἄς ξεφυγῇσω τὴν ἴδια ὥρα
Στ' ἀγαπητὸ του θερμὸ πλευρό·

Παρθένε εὐχὴ σου τον νὰ φέρῃ δάφνας
Εἰς τὴν πατρίδα τὴν ποθητὴ
Μὲ ἐκείνας Θεὲ μου στεφινομένους
Στὸ περιγιάλι νὰ δοξασθῇ.

Βόγγουν τὰ κύματα κι' ἀνεμοζάλη
'Η πνοὴ βόγκει σκληροῦ βορρεῖα
Φρικτὰ ἀντηχοῦνε γιαλοὶ καὶ βράχοι
Παρθένο φέρε τον εἰς τὰ Ψαρά !

Πόσες ἐλπίδες τρέμουν σδύνονται
"Ω νὰ χαθοῦνε σὲ μιὰ νυχτιά
Πα.θένο ἐλέησε τὰ δάκρυά μου
Ρίψε στὰ στήθη μου παρηγοριά.

"Ω φῶς ἐλπίδα μου, τ' ἀγνά σου χέρια
Σταύρωσε, φίλησε τὴ Παναγιά
Παιδί μου ἀγάπη μου, ἀπ' τὴν καρδιά σου
Εἰπέ της σώσε τον, στὴν συμφορά.

'Απ' τῆς θαλάσσης τὸ ἄγριο κῶμα
'Απὸ τοῦ τούρκου ὧχ ! τὴ σκλαβιά
'Απὸ τὴ φλόγα, ποῦ θ' ἀνάψη
Στὴν ἔρμη ἐκείνη ἀκρογιαλιά

Πέσε ἀγγελὲ μου στὴν ἀγκαλιά μου
Παρθένο μου αἶριο, γλυκὰ γλυκὰ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Τὰ μάτια ὕπνος, νὰ τοῦ σφαλίσῃ
Μέσ' τοῦ πατέρα του τὴν ἀγκαλιά·

Μὲ βῆμα ἀργό, μὲ πρόσωπο βαθεῖα συγκινημένο
Ὁ γέρος ὁ πνευματικὸς, ἐμβῆκε στὸ θλιμένο
Τὸ σπῆτι, καὶ ἡ περίλοπη π' οὔχε τὸ δάκρυ ἀκόμα
Στὰ μάτια της καὶ τὴν πικρὴ, τὸν στεναγμὸν στὸ στόμα
Ἐτρεξε καὶ ἐτωρίζτηκε, στὰ π' ἔδρα του παιδί μου!
Τῆς εἶπε ἐδοξάστηκε, καὶ ἀλλάξετε ἡ ψυχὴ μου
Ἡ Λέστοινα ἐλόγησε τ' ἄδολα δάκρυά σου
Σοῦ ἔστειλε παρηγοριάς, γιὰ τὴν ἀγνή καρδιά σου
Ἐλαμψε εἰς τὸ βλέμμα της σὰν τῆς ἀγγῆς ἀκτίδα
Ἡ δλόχαρη ταχύπτερη, παρηγοριάς ἐλπίδα
Τ' δλόχλωμο τ' ἀχέ' ἡ της, σὰ ρόδο μαρμαμένο
Ποῦ καρτερεῖ μὲ τὴν ἀγγή, ἀγέρι δροσιζόμενο
Θέρμ' ἀνοιξαν τ' ἀπάντησαν πέσμον ἄγριε μου πατέρα
Θὰ τὸν ἰδῶ ; Θὰ νὰ χαρῆς μόλις προβάλ' ἡμέρα
Τὸ ὄνομά του ἐτίμησε ! Ἐδίξασε τὸ γένος !
Ἐρχεται εἰς τὴν πατρίδα μας, δαφνοστεφανομένος
Τώρα παιδί μου ἔχε γειά, μὲ καρτερῇ ἡ πατρίδα
Ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη μου, τὴ δόξα του ποῦ εἶδα.

ΑΣΜΑ ΕΚΤΟΝ

Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ

ΜΗΤΡΟΣ

Κοιμᾶται μέσ' τὰς δάφνας σου
Μ' αὐτὰς στολίζει ὁ χρόνος

Τὴ χαρουργὴ τοῦ ἐθιμοῦ
Ἐνδόξου μας ἀγῶνος·

Ὁλόθερμα τὴ νίκη σου
Ἐγὼ σοῦ τραγοῦδάω
Ποῦ τὴν θαρῶ ἀγέρωχῃ
Στοῦ κῶμα ποῦ περνᾶω.

Τοῦ γένους ἑάρ' ἀμάραντη
Γέρνει μὲ θεία χάρι
Καὶ σὲ σκεπάζει ἔνδοξο
Ἀφθοο παλικόρι.

Βλέπω τὴν πούλια τὴ χρυσῇ
Στ' ἀπέρα τα σθευμένη.
Το' ἀγγῆς τ' ἀστέρη χαιρετῶ
Ποῦ σὰ σταυρὸς προβαίνει.

Σὰν πρόσωπο παρθενικὸ
Θλιμμένο πῶχει χάρι
Στὴ δύσι γέρνει ἀχνίζοντας
Τ' δλόχλωμο φεγγάρι.

Θάλασσα χωρὶς κύματα
Ἄστρο χωρὶς ἀκτίδα
Χεῖλη χωρὶς χαμόγελο
Καρδιά χωρὶς ἐλπίδα.

Εἶναι τοῦ Χάρου ἡ πικρὴ
Εἰκόνα παγωμένη
Ποῦ μὲ τοῦ χρόνου τὰ πτερὰ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ τὴν ἄετοιο διαβαίνει.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Ξύπνα ὀλόχαρη ζωῇ
Μὲ τὴν αὐγὴν προβαίνει
Ἐλαμψε στὴν ἀνατολὴ
Ροδοστεφανωμένη.

Γλυκοχαράζουν τὰ βουνά
Δροσάτο πνέει τ' ἀέρι
Ἀχνίζει, τρέμει, ἐσθύστηκε
Καὶ τὸ στερνὸ τ' ἀιτέρει.

Ὁ Δέλφινας ἐξύπνισε
Ἀνεβοκατεβαίνει
Καὶ τὸ θαλασσοποῦλι μας
Σὰν ἀστραπὴ διαβαίνει.

Παίζει μ' ἀφροὺς μὲ κύματα
Μὲ τοῦ βορειᾶ τῇ ἄλῃ
Καὶ σκούζει λές, καὶ χαίρεται
Μεσ' τῶν στοιχειῶν τῇ πάλῃ

Ἐλαμφ' ἡ μέρα· τὰ Ψαρά
Μὲ πόθο χαιρετάω
Καὶ τὰ δεινὰ σου θάλασσα
Ὅλα τ' ἀλησμονάω.

Νίκη λαμπρὰν πατρίδα μου
Εἰς τὸ γυαλὸ σοῦ φέρνω
Καὶ τ' ἀνδριωμένο σου παιδί
Τὸ δαφνοστολισμένο.

Ξύπνα θεργὸ τῆς θάλασσας
Δὲν πέρνουν τὰ πανιά μας

Κάθισε στὸ τιμόνι μας
Νὰ πάρω τὰ κουπιά μας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μῆτρο κοιμήθηκα βαρεῖα. ὦχ ! ἀν δέ με ξυπνοῦσε
Τ' ἀγαπητὸ τραγουδι σου, καὶ ἂν δὲν παρηγοροῦσε
Τὴν πονεμένη μου καρδιά. Ἐνας Θεὸς τὸ ξέρει
Ἄν ἦθελον μὲ ξαναἰδοῦν στὸ πατρικὸ λιμέρι.

ΜΗΤΡΟΣ

Ὁ κόπος, ὁ ἀγῶνας σου, ἡ κακοπάθειά σου
Τόσον καιρὸ ποῦ ἐργάσθηκες, γι' αὐτὰ τὰ θαύματά σου
Σοῦ ἔφεραν τόσον βαρὺ τὸν ὕπνο. Στὰ Ψαρά μας
Μόλις πατήσης θὰ μοῦ πῆς Μῆτρο τὰ βάσανά μας
Ἐπέρασαν, ἐσθύθηκαν σὰν τὸν ἀφρὸ. . . . .

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀκόμα.

Νειόθω ἓνα βάρος στὴ καρδιά, φαρμάκι μέσ' τὸ στόμα
Σβύνεται τὸ φῶς στὰ μάτια μου. . . Δὲ μὲ χοράει ἡ πλάτι,
Μ' ἀνατριχιάζει, ἡ θάλασσα βόγκει θὶ μὲ ξεράσει
Ὁ νοῦς μου φεύγει, χάνεται, στὴ πεθαμένη πλάση.
Ποῦ ἐφές; στὸ χάος τὴν εἶδαμε ἐμπρὸς μας νὰ χαλάσει
Μὲ μάτια βλέπ' ὀλάνοιχτα ποῦ τρέχουν ἐμπροστά μου
Λεῖψανα αἰμοστάλαχτα ! . . Ἰδέτα ὀλόγουρά μου.
Κεῖνται ἀκόμα ἄτρεφα, στὸ κῆμα ξαπλωμένα
Ἡ φλόγα τὰ σαβάνωψε, εἰδέτα συντριμμένα.
Διαβαίνουνε σὲ θάλασσα νεκρὴ καὶ παγωμένη,

Χάραξε τὸ ρεῦμα τὸ βουδὸ στὴν ἄβυσσο τὰ σέρνει. . . .

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Αὐτὴν τὴν ὁδὸν ποὺ πορεύονται οἱ ἀδελφοὶ,
Δὲν εἶναι μία, δὲν εἶναι δύο τρέχουν σ' ἐμὲ χιλιάδες

"Ακου σάν λύκοι ροδίζονται, σά θάλασσα άγριεμένη,
Σκούζουν, με συνεπέρνουνε, τ' άνάθεμα διαβαίνει.
Σά μαυρό κώμα άπάνω μου, πικρό αίματωμένο.
'Ολάφριτο, θεώρατο, μαυρομελανιασμένο.
Σοργιάζονται στὰ πόδια μου μου δείχνουν τὰ παιδιά τους
Καμένα, όλοσύντριφτα, μέσα στην άγκαλιά τους.
Αίμα πυχτό όλόθερμο μου ρίχτουν μέσ' τὸ στόμα
Σπαράζει ή καρδιά μου και σ' άναμένω στρώμα
'Ανάφε, φωτοκαίεται τὸ ἄθλιό μου τὸ σῶμα
Θυλεία μου ρίχτουν στὸ λαιμό μου φρόζυνε τὸ στόμα
Με κυνηγοῦνε. . . . 'Ω σώσέ με !

ΜΗΤΡΟΣ

Στὰ κώματα κοιμῶνται
Αὐτὰ άντηχοῦν, ἄλλ' οἱ νεκροὶ σ' αὐτὰ δὲν άγριοικῶνται
'Αντίστροφα τὰ ὄνειρα ἄκουσα πῶς ξεγγῶνται.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γιὰ ιδέες, ὦ ! κι' ἄλλαις ἔρχονται, δὲν εἶνε πικρὸ ὄνειρό μου
Σκούζουν ! Μὲ τριγυρίζουνε ! Κάθονται στὸ πλευρό μου
Μ' ἄχνὸ θλιμμένο πρόσωπο, με ὄφι ξαγριωμένη
Τὸ βλέμμα τους σάν άστραπή μέσ' τήν καρδιά διαβαίνει
Μὲ τὰ μολλιά τους ξέπλεγα, με χέρια άπηλπισμένα,
Χτοποῦν τὰ στήθη, με θωροῦν με μάτια λαμπατμένα
Δὲ βόγκει κώμα στὸ γαλὸ, βόγκει πικρὰ καρδιά τους
"Ακου θρηνοῦν, μοιρολογοῦ, μου δείχνουν τὰ παιδιά τους.
Νεκρὰ στὴ ἄγρια θάλασσα, π' ἀκόμα παραδέρνει
Καὶ στὸν ἄγρό της σέρνεται γαίαια φωτοκαμένη

Γιὰ ιδέες σ' αίματοστάλακτα λιμάνια, ἀραδιασμένα
Στέκου' δακρύβρεχτα, ὄρφανὰ τὰ κατασυντριμμένα.
Τ' αγαπητὰ των πλάσματα μου δείχτουν. Τήν καρδιά μου,
Σφάζει μαχαίρι δίκωπο' βόγκει στὰ κόκκαλά μου. . .
"Ασπλάχνο χάρου κρύσταλλο. . . .

ΜΗΤΡΟΣ

'Οδύρονται στὴ Χίο
Τὰ ὄρφανὰ ποῦ τ'ἔστραξε τ' ἀνήμερο θερίο
"Ωχ ! ἔρμικς βλέπεις Χιότισσις, μανάδες, ἀδελφάδες
Ποῦ τὰ παιδιά τους τ'ἔστραξαν τοῦ γένους οἱ φονιάδες.
Μήπως ἔμετανόητα. Σὰ λύκοι λοστισμένοι
Γιὰ αίμα ἀκόμα τρέχουνε στὴ γῆ τὴ σκλαδωμένη,
Φοῶρκα και ξεθεμέλιωμα ! 'Εφώναξαν στὴ Χίο,
Στὸ γένος τί σεβάστησαν ἀνθρώπινο ἢ θεῖο ;
Τοῦ γένους ἐνεαφίκατες τυράννους μέσ' τὸ κώμα
Γιατὶ στὴ γῆ μας ἄνοιξαν τῶν ἀδελφῶν μας μνημα
Λησιμόνητες ποῦ ἐκρέμασαν, δὲν 'πέρναν χρόνοι,
Τὸν Πατριάρχη πέριτυ, τὴν ἄτιμο ἄγγλινη ;
Στὸ γένος μας δὲν ἔκλαψαν μανάδες ἀδελφάδες ;
Λησιμόνητες ποῦ κρέμασαν ἐθνάρχας, Δεσποτάδες ;
Στὸ γένος μας δὲν ἔκλαψαν μανάδες, ἀδελφάδες ;
'Εχθές μου εἶπες κλαίγοντας με τὴν καρδιὰ θλιμμένη
Κι' αὐτὴ μας Μητρο ή θάλασσα, ὦχ ! εἶνε σκλαδωμένη.
Ποιὰ χώρα ἢ ποιο χωριὸ δὲν λαχταρίζει ἀκόμα ;
Ποιὰ γῆ μας δὲν ἐγένηκε ἐθνομαρτύρων στρώμα ;
Ποιὸ σπῆτι δὲν αἱμάτωσαν ; Στὸ γένος ποιὰ καρδιά
Σκληρὰ δὲν τὴν ἐσύντριψαν τ' ἀχόρταγα θερία ;
"Οπου καὶ ἂν σταματήταμε σ' αὐτὴ τὴ γῆ τὸ βλέμμα
'Αγνίζει σκοῖς' ἀκοίμητο ἐθνομαρτύρων αίμα.

Τὸ αἷμα τὸ χριστιανικὸ, ἐκδίκησι φωνάζει.
Πῶς ; θέλεις τούρκικο σπαθὶ τὸ γέννος μας νὰ σφάζῃ.
Δειλοὶ νὰ σέρνεται Γραικὸς, μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα,
Νὰ βρέχῃ μὲ τὸ αἷμα τοῦ πατρικοῦ τοῦ χῶμα ;
Γιὰ νὰ μὴν ἔχῃ νὰ ταφῇ, μιὰ πέτρα νὰ ἀκουμπίῃ
Τὴν ἄθλια τοῦ τὴν κεφαλὴ, ὡς ποῦ νὰ ξεφυχήτῃ ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐγώ ; ποτέ.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἄν ἐκλαφῇ τούρκισες τὰ παιδιὰ τοῦ
Δὲν φτᾶς ἐσύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μόνος ἐγὼ ἐσφαῖα τὴν καρδιά τοὺς !
Ποῖδς ἄλλος ! ἀλησμόνησες ὦ ! τὴ στιγμή ἐκείνη
Ποῦ μὲ τὴ φλόγα π' ἀναφα ἀντήχησαν οἱ θρήνοι.
Δουστηχησμένα πλάσματα ! ὦ σᾶς θρηνεῖ ἡ ψυχὴ μου
Ὡς ἄνθρωπος σᾶς ἐκλαψα, στὴν ἐνδοξὴ τὴ γῆ μου
Ἐφτεξα Θεέ μου ἔχουσα τῶν ὁμοίων μου τὸ αἷμα
Τὸ ἔβλεπα ποῦ ἐχόνετο, μ' ὀλοφυχρό μου βλέμμα

ΜΗΤΡΟΣ

Δὲν ἔφτεξες. . . .

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μόνος ἐγώ.

ΜΗΤΡΟΣ

Ἐλα στὴν ἐαυτὸν σου.
Θεὸς σου τῶπε κ' ἔκαψες τὸν ἀπίστον ἐχθρό σου.

Ναὶ, ἀνωτέρα δύναμι ἔρριξε στὴ ψυχὴ σου
Τὴν τόλμην σου, τὸ θάρρος σου γιὰ νὰ σωθῇ ἡ φυλὴ σου.
Θέλεις νὰ ζῶντε τύραννοι λαοὺς νὰ μαρτοροβνε,
Καὶ πάλαι ἐδῶ ἐλεύθεροι πιστοὶ νὰ σταυρωθοῦνε ;
Ἄν οὐ δὲν ἐφωτόκαιες τὴν ἄγρια κείνη πλάση
Σήμερα θεὸς νὰ ἔτρεχε σὰν τὸ θεριὸ στὰ δάση.
Μέσ' τοῦ Αἰγαίου τὰ νησιά θὰ ἐσφαῖε ἀκόμα
Θὰ ρούφας τὸ αἷμά μας μὲ λυσσασμένο στόμα.
Σὰν κτήνη θὰ μᾶς ἔσερνε, σκλάβους θὰ μᾶς πωλοῦσε
Καὶ στὰ παλάτια τοῦ Μαχμοῦτ ὅλους θὰ μᾶς κρεμοῦσε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἄ ! λέγ' ἔξακολούθησε.

ΜΗΤΡΟΣ

Τῆς ἐνδοξῆς φυλῆς μας,
Τὸ μνημα θὰ τῆς ἀνοίγῃ στὴ φίλτατῃ τῇ γῇ μας.
Τῆς Χίου τὸ αἷμα ἐσκουζε ἐκδίκησι ! Μὰ τώρα,
'Απ' τὰ φῆς ἐσίγησε στὴν ἔρμη τοῦ τῇ χώρα.
Ὅλα δῶ κάτω πίστευσε ποῦ ζοῦμε, εἶν' γραμμένα,
Καὶ ἡ δόξα σου ἡ ἀθάνατη ἐγράφτηκε γιὰ σένα.
Γιὰ δὲς τ' ὀλόχαρο νησι, τὴ φίλτατῃ πατρίδα
Καὶ τὴν τερπνὴ τῆς τὸ γιαλὸ ὅπου σὲ πρωτοεῖδα
Λησμώνησες τὴ νειότη μας σ' αὐτὸ τὸ περιγιάλι,
Ποῦ ἄφοβη ἐδιάβαινε μέσ' τὴν ἀνεμοζάλη ;
Ἄκου τὸ κῶμα στὸ γιαλὸ, γιὰ ἰδέε το ξαπλωμένο
Στὴ γῇ μας ποῦ ὀλόχαρη τῶχες ἀγκαλιασμένο
Ἄκου τὰ πλάγια ἀντηχοῦν, ἡ λαγκαδιές, τὰ δάση,
'Απὸ τοῦ κόσμου τῇ χαρὰ, ἡ ὡμορφὴ μας πλάση
'Ολόχαρη ἀναστήθηκε εἰς τὴν ἀπρογιάλια μας
Ἐχέμε πρὸς τὴν ὀλοστρωτον αὐτὴ τῇ θάλασσά μας.
Ἐλὰ νὰ τῷ τῇ σὰ νειόνοφῃ ὦ ! σήμερα τῇ γῇ μας.

Σὲ χαιρετοῦν οἱ βράχοι μας, ἡ γῆ μας π' ἀγκαλιάζει
Τὸ κῶμα ποῦ στοῦς κόλπους της αἱματωμένο βράζει.
Ὁλόχαρο τῆς δόξης σου τῆς λείει τὰ μεγαλεῖα
Τῆς ἀνδρειωμένης σου καρδιάς τῇ χθεσινῇ σου ἀνδρεία.
Σὲ χαίρεται ἡ πατρίδα σου, εἰς τὴν ἀκρογιαλιά σου
Καὶ πλέκει δάφνης στέφανον γι' αὐτὰ τὰ θαύματά σου.
Ἄκου τ' ἀέρι δροσερὸ, καὶ εὖχοιο διαβαίνει
Εὐχαῖς γλυκοφιλήματα, ζητωκραυγαῖς σοῦ φέρνει.
Παιδιὰ, γυναῖκες, γέροντες, ἄκου σὲ χαιρετᾶνε
Στὸ δρόμο ποῦ θὰ νὰ διαβῇς, δάφναις, μυρτιαῖς σκορπᾶνε.
Ὁ Γέρος μας πνευματικὸς μὲ τ' ἄγιο πετραχεῖλι
Βαστάει βαγγέλιο σ' εὐλογεῖ! . . . .

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Θεέ μου μὲ ποῖα χεῖλη

Θὰ τοῦ ζητήσω οὐχώραση.

ΜΗΤΡΟΣ

Μὴ ὁ Θεὸς τὸ δώση,

Ἡ ἄπειρη εὐσπλαχνία σου Θεέ μου νὰ τὸν σώσῃ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Μῆτρο πρὶν ρίξης σίδερο κάθισαι στὸ πλευρό μου
Μέσ' τὴν καρδιά σου νὰ χωθῇ ὅλο τὸ μυστικὸ μου.

ΜΗΤΡΟΣ

Χαίρεται ἡ πατρίδα μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γιὰ μὲ δὲν ἦρτε ἡ ὥρα!

ΜΗΤΡΟΣ

Μὰ πότε εἰς τὴ ζήση μας ἂν δὲ χαροῦμε τώρα
Γιατ' ἄχνησε τὰ χεῖλη σου; γιατί' εἶνε θολωμένο;

Τὰ μάτια σου; τὰ χέρια σου γιατί' εἶνε παγωμένα;
Βαρσιὰ χτυπάει στὰ στήθη σου νὰ πεταχθῇ ἡ καρδιά σου
Βοήθεια ἀδέλφια!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τί ζητεῖς; ποῦ τρέχεις; ἐδῶ στάσου!

ΜΗΤΡΟΣ

Γιὰ ἰδὲς στὸ περιγιάλι μας ποῖα στέκει δακρυσμένη
Καὶ ποῖο ὀλόχαρο παιδί τὴν ἔχει ἀγκαλιασμένη;
Ἀκόμα δὲν ἐστέγνωσε τὸ δάκρυ της, κι' ἀκόμα,
Ἀσπλαχνὴ λύπη της βαστά κλειστὸ, βουβὸ τὸ στόμα
Πόσαις φοραῖς θὰ σ' ἔκλαψε ἀπὸ τὰ φῆς τὸ βράδυ
Ἐλα νὰ ἰδῇ τὸν ἥλιο της στὸ ἔρμος της σκοτάδι
Σὲ χαιρετᾶει τὸ παιδί, σὲ χαιρετᾶει ἡ μάνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἄκου μὲ κράζει ὁ λυτρωτὴς μὲ τὸ ἐκκλησιᾶς καμπάνα
Οἱ χτύποι της πικρὰ βαθεῖα, βόγκουν μέσ' τὴν καρδιά μας
Ὅλα μ' ἀναστατώνουνε τ' ἁμαρτηματά μου
Ἄκου! Μᾶς κράζει ἡ Δέσποινα! Δὲν ἦρτ' ἡ ὥρα ἀκόμα
Γιὰ νὰ δεχθῇ τὸ φίλημα τ' ἁμαρτωλό μου στόμα.
Δὲν εἶνε ἀκόμα αἱ χαραῖς γιὰ μᾶς καὶ τὰ τραγοῦδια
Ἡ δάφνη ἡ περίχαρη τὰ μύρτα τὰ λουλούδια
Θὰ μᾶς δεχθῇ ἡ πατρίδα μας ποτὲ ἡ ἐκκλησία
Χέρια ζητεῖ ἀναίμακτα ἀγν' ἄδολη καρδιά
Μὰ ἀνατριχιάζει στὴν καρδιά, μοῦ καίεται στὸ στόμα
Ἡ γλῶσσα καὶ τριγύρω μου ἀχνίζει αἷμα ἀκόμα
Ληζμόνησες στὴν πυρκαϊὰ τοῦ κόσμου τῇ λαχτάρα
Τὰ θρόνα καὶ τοῦ χαλασμοῦ τῇ φοβερῇ ἀντάρα.
Τὰ ἔρμους ἀφύγκματα μὲ φρίκη τὸ φεγγάρι
Κροδόντανε στὰ σύγνεφα νὰ μὴ τὸ συνεπάρῃ

Πικρὸ τοῦ κόσμου ἀνάθεμα ἡ ὕστερη κατάρτα
 Ποῦ μαύρη ἐξεχείλιζε, στὸ κῶμα μὲ λαχτάρα
 Μὲ τὸ στερνὸ ξεφύχισμα ! καὶ ἐγὼ καὶ ἐσὺ ἀκόμα
 Καθόμαστε καὶ ἐδλέπαμε μὲ ξεχασμένο στόμα
 Τοῦ κόσμου τὸ μαρτύριο τὸν ἔσυρε στὸν Ἅδη
 Ἦ φλόγα ποῦ τοῦ ἀναψε, στὸ ὀλότυφλο σκοτάδι.
 Τὰ ἄθλια 'κεῖνα πλάσματα ὦ ! εἴχανε μητέρα
 Μὲ πόνο νὰ καταρασθῇ τῇ χθесινῇ ἡμέρα !
 Ὁ μητρικὸς ὁ στεναγμὸς τὸν δρόμο του δὲν χάνει
 Ταχύπετρος, ὀλόθερμος μὲς' τὰ οὐράνια φθάνει,
 Γένεται ἐκεῖ θεόρατος, καὶ πίσω δὲ γυρίζει
 Ὡσὰν τὸ μαῦρο ἀνάθεμα φλογόφωτο καθίζει,
 Βαρειὰ στὴν ἄδικη καρδιά, ποῦ τὴν ἀναστατώνει
 Καὶ μὲ μαχαίρι δίκωπο, καθ' ὥρα τὴν πληγώνει,
 Δροσιὰ δὲν πέφτει μέσα της, ποτὲ νὰ τὴν γλοκάνει
 Γίνεται ἄγρια θάλασσα, βαθειὰ χωρὶς λιμάνι·
 Τὰ χέρια σου, τὰ χέρια μου, στάζουνε αἷμα δάκρυ,
 Στὸν κόσμο δὲν θὰ νὰ εὐρεθῇ, ἔρμη διὰ μᾶς μιὰ ἄκρη
 Νὰ βροῦμε καταφύγιο, νὰ γείρη τὸ κορμὶ μας
 Καὶ πέτρα γιὰ προσκέφαλο ὦ ! γιὰ τὴν κεφαλὴ μας ;
 Δὲ θὰ μᾶς λυώσῃ ἡ μαύρη γῆς, δὲ θὰ νὰ βροῦμε ἀνέσα
 Στὸν ἄλλο κόσμο Μητέρα μου, ἀν στὴν καρδιά μου μέσα.
 Δὲ στάζει τὸ μυστήριον. . . . .

ΜΗΤΡΟΣ

Δὲν σ' ἐννοῶ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀκόμα.

Φλόγα μοῦ τρώει τὴ σάρκα μου, μοῦ ἐφλόγησε τὸ στόμα·
 Τὸ αἷμα ὅπου ἔχουσα, ἐκδίκησι φωνάζει
 Τριγύρω μου σὰ θάλασσα, παραδαρμένο βράζει !

ΜΗΤΡΟΣ

Τὸ ἐζήτησε ἡ δακρύδρεκτη ἡ ἄθλια μας πατρίδα !
 Σ' ἐκεῖνο φῆς ἀμίμητον κι' ἀνδρειωμένον σ' εἶδα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀνδρεῖον γιὰ τὸ γένος μου, ἀντάρτην γιὰ τὰ θεία
 Μὲ αἷμα φῆς ἐχόρτασε πατρίς καὶ ἐλευθερία.
 Μὰ 'γὼ ὅλος φωτοκαϊόμενος φλογίζεται ἡ ψυχὴ μου
 Σ' αἱματωμένη θάλασσα τρέμει νὰ βγῇ ἡ πνοή μου.

ΜΗΤΡΟΣ

Ζητοῦν καὶ ἄλλη ἐκδίκησι, διφοῦν καὶ ἄλλο αἷμα ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σπαράξου ἀπὸ τὸν τόπο σου μ' αἱματωμένο βλέμμα
 Καὶ σὺ ἀκόμα μὲ θωρεῖς ; Δὲν ἔχεις παιὰ καρδιά ;
 Ἐσθύσθηκε στὰ σπλάγχχνα σου Θεὸς, φιλανθρωπία ;
 Ναύτη σκληρὴ ! Ἐγίνηκε Ἄδης ὁ λογισμὸς σου,
 Ἀχόρταγος γιὰ πτώματα καὶ ἔλα στὸν ἑαυτό σου
 Θυμὴ σου π' ὅποιος σ' ἔρριξε μὲ τὴν ζωὴ στὴ πλάση
 Ἐκεῖνος τὸ δικαίωμα ἔχει νὰ σὲ χαλάσῃ·
 Μήπως ἐσὺ τὴν ὕπαρξιν δίνεις νὰ τὴν ὀρίζεις ;
 Ἄν ἔχῃς τὸ δικαίωμα πῶς δὲν ἀποφασίζεις
 Νὰ γίνῃς καὶ ἀθάνατος ; Ἀδύνατ' ἄθλιο πλάσμα
 Μέσα στὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς διαβαίνεις σὰν τὸ φάσμα
 Ποῦ δὲν ἀφίνει ὀπίσω του ἄλλ' οὔτε τὴ σκιά του
 Κ' ἔχνος δὲν μένει στὸ ἄπειρο ἀπὸ τὸ πέρασμά του.

ΜΗΤΡΟΣ

ΙΑΚΩΒΑΚΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Νὰ σκιάζεται τὸν κεραυνὸ ποῦ ἡ ἐλευθερίᾳ στὸ χέρι
Τοῦ δίνει, καὶ εἰς τ' ἀτιμὸ θρασύδειλο μαχαίρι
Βουδὴς νὰ πέρτ' ἀναίσθητος. Ἑλληνας νὰ μὴ μείνῃ
Ἄν θέλουν τύραννοι στὴ γῇ νὰ ζῇ γιὰ λεημοσύνη
Ἐσδύσθηκε ἡ φιλιὰ μας στὴν ἀφοβὴ ψυχῇ σου
Ἰχνοὺς δὲν ἔμεινε ἀπὸ μὲ στὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς σου ;
Δὲν φθάνει ἡ καρδιά μου νὰ σὲ παρηγορήσῃ ;
Τὸ δάκρυ μου τοὺς πόνους σου νὰ παύσῃ καὶ νὰ σβύσῃ ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τὸ δάκρυ σου, ἡ φιλιὰ σου, θὰ μὲ παρηγορήσῃ
Ἄν πρώτα ἄλλῃ δύναμι στὰ σπλάχνα μου θὰ σβύσῃ
Τὴ φλόγα ποῦ μοῦ ἀνάψε ὁ Χάρος φές τὸ βράδυ
Ποῦ μ' εἶχε τυφλὸν ὄργανον, στής νύχτας τὸ σκοτάδι.

ΜΗΤΡΟΣ

ὦ ! πές μου ποῖο μυστήριον σὲ τσικνύει ἀδημονία
Σὲ φέρει καὶ σὲ ὅμοια φρικτὴ ἀπελπισία ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐκεῖνο ποῦ στὴν ὕπαρξιν σβένει τὴν ἁμαρτία
Καὶ ἡ ψυχὴ ὀλόχαρῃ φεύγει γοργὰ στὰ θεῖα
Σ' αὐτὸ τὸ κόσμον Μῆτρο μου, καὶ στὴ ζωὴ τὴν ἄλλῃ
Θὰ ζήσωμε σ' ἀδιάκοπῃ φρικτῇ ἀνεμοζάλῃ.
Σὰν τὸ θεῖο μυστήριον δὲ στάζει στὴν καρδιά μας.
Τὴν ἄδολῃ του τὴν δροσιὰ, ὦ γιὰ παρηγοριά μας
Μόνον ἔκεινο τὸ ἄχραντο ἀπ' ὅλα τὰ μυστήρια
Θὰ πλύνῃ τ' ἁμαρτήματα, τ' ἄγρια πανηγύρια
Τῆς νύχτας ποῦ περάσαμε. Τῇ θεῇ μεταλαβὴ μας,
Πιστὲ μου φίλε σοῦ ζητῶ γιὰ νὰ σωθῇ ἡ ψυχὴ μας!

ΜΗΤΡΟΣ

Ἄν πρώτῃ σὲ ἠγάπησα, ὦ τώρα σὲ λατρεύω
Ναὶ τώρα ὅσα ἄκουσα τὰ βλέπω, τὰ πιστεύω
Ὅτι οἱ ἄνδρες οἱ ἔχουνε καρδιὰ ψυχὴ ἁγία
Ἀκίμῃ ἡ καρδιά σου εἶνε σὲ ἀγωνία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἦτανε πλάσματα Θεοῦ κ' ἐλεῖνα σὰν ἐόνα
Καὶ σὰν ἐμὲ ! Φτωχ' ἄφηναν ὡχ ὀρφανὰ στὰ ξένα
Εἶναι βαρὺ τ' ἀνάθεμα τὸ ἀρφάνιας. Βράζ' ἀκόμα
Αἶμα φωτιά, καὶ δάκρυα, σὲ ἁμαρτωλό μου στόμα
Πήδα στὴ πλώρη φώναξε. Στὴν ἐκκλησίᾳ τὰ θεῖα
Μυστήρια νὰ λάβωμε ! Μὲ καθαρὰ καρδιά
Νὰ μᾶς δεχθῇ ἡ πατρίδα μας !

ΜΗΤΡΟΣ

Πνευματικὲ μου ! Φίλοι !
Μεταλαβή, νὰ σώσετε, τ' ἁμαρτωλά μας χεῖλη.

ΑΣΜΑ ΕΒΔΟΜΩΝ

Η ΥΠΟΔΟΧΗ

Καὶ τ' ἀγγελούδια τῶν Ψαλμῶν μ' ὀλόχρυσον καρδιά
Αὐτὸν τὸν ὕμνον ἔφαλλον μ' ἀνέκφραστη ἁρμονία.

Ἐχθὲς προχθὲς τὰ κύματα
Εἰς τοῦ γιγαλὸς τὴν ἄκρην
Τῆς Χίου μᾶς ἐφέρανε

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ τὸ αἶμα καὶ τὸ δάκρυ.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Με τὸν ἀφρό τους σήμερα
Φέρουν ἐδῶ καμένα
Κατάρτιο, καταστρώματα
Τεμόνια συντριμμένα.

Τὴ νίκη σου ἡ πατρίδα μας
Δὲ θὰ τὴ λησμονήσῃ
Σὲ περιμένει ὁλόχαρῃ
Νὰ σὲ δαφνοστολήσῃ.

Μ' αὐτὰ τοῦ στόλου λείψανα
Θὰ στήσωμε μνημεῖο
Νὰ ἐνθυμηθῇ τὴ νίκη σου
Καὶ τὴ σφαγὴ στὴ Χίο.

Δίχροα χαράς ἐπνίγανε τὴν ἄδολη καρδιά της
Ἐστάλαξεν σὰν τὴ δροσιά ἀπὸ τὰ βλέφαρά της
Κόσμος ζωῆς εἶν' ἡ καρδιά ! μὲ ἓνα στεναγμό της
Μ' ἓνα της δάκρυ ὁλόθερμο, μ' ἓνα βαθὺ παλμό της·
Ὡ τόσα λέει π' ἀδύνατον νὰ τὸ ἐκφράσῃ στόμα,
Μά' να κ' ἐκείνη ἔλεγε ποῦ σιωποῦσε ἀκόμα.

Στὸ δρόμο ἐγονάτισαν, ὅλοι, μικροὶ, μεγάλοι,
Ἑρριέ' ὁ Μῆτρος σίδερο, ἐβγήκαν στ' ἀκρογιαλὶ.
Τὴν ὄχθη τῆς πατρίδος των ἐφίλησαν, στὸ στόμα,
Σὰν ἅγιο θυμίαμα τὸ πατρικὸ τὸ χῶμα.
Ἀνάστενε. Τοὺς δέχθηκαν μὲ ὁλόγυμνο κεφάλι,
Γονατισμένοι, ἀρραδιαστοὶ, στὴ μιὰ μεριά, στὴν ἄλλῃ.
Πόσας καρδιαῖς ἐχτύπησαν γιὰ τὴ γλυκεῖα πατρίδα
Καὶ τοῦ ἡλίου ἡ χρυσή, ὁλόφωτη ἀχειίδα.
Σὲ πόσα μάτια ὁλόχαρα, σεμνὰ καὶ δακρυζόμενα,
Σταμάτισε καὶ ἔπεφτε ἄλλοῦ σὲ χιονισμένα

Μαλλιά ποῦ τᾶχει ὁ βορρεῖας τὸ κῶμα ξαγριωμένα
Πότε γοργὰ ἀντανάκλας σ' ὠραία σκορπισμένα
Ξαυθὰ μαλλιά, ποτ' ἔδωσ' οὐ θαλασσοδαρμένα,
Στήθη ποῦ τᾶχε ἡ φλόγα τῆς μαύρα, κατακαυμένα
Μανάδες ἔστειλαν παιδιὰ τὸ χέρι ν' ἀπασθοῦνε
Π' ἀναψε ἐκείνη τὴ φωτιά, ἄλλας νὰ τὸν ἰδοῦνε.
Μὲ τὰ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιὰ ἐτρέχανε, μὰ κείνη,
Ἀκίνητη, δακρύβρεκτος, ἀμήλιτη εἶχε μείνη.
Καὶ τὸ παιδί ποῦ βάσταε σφιγκτὰ στὴν ἀγκαλιὰ της,
Π' ἄκουσε ποῦ ἐσπάρξε νὰ πεταχθῇ ἡ καρδιά της.
Ἐφώναξε, πατέρα μου ! Ἐδῶ εἶμε τὸ παιδί σου
Ἐκλαφα μὲ τὴ μάνα μου πικρὰ γιὰ τὴ ζωὴ σου.
Τ' ἄκουσε ὁ κόσμος κι' ἔλλαψε, τὸ κότταξε μ' ἀκόμα
Γιὰ 'κεῖνο δὲν ἀνοίχτηκε τὸ πατρικὸ τὸ στόμα.
Ὁ Ναύτης δάκρυ ἐσφόγγισε τ' ὁλόθερμο αἰσθημά του
Ἐπνίξε ἐδιάβηκε, νὰ πάῃ στὴν ἐκκλησιὰ του.
Μὲ βῆμα ἀργὸ ἐδιάβαιναν μὲ χαίρια σταυρωμένα
Μὲ γυμνὰ πόδια, κεφαλὴ, μὲ μάτια δακρυζόμενα
Τὸ πρόσωπό τους ἦτανε φλόγα, φωτιά, ἀναμμένη
Τὴ ματωμένη σάρκα τους τὴ θαλασσοδαρμένη
Τὴ σκέπαζαν φορέματα, π' ἀπόμειναν ξεχλύδια
Ὅλορτα εἶχαν τὰ μαλλιά, ἀγέρωχα τὰ φρύδια,
Γυμνὰ τὰ στήθη, τ' ἀνδρικὰ ποῦ κλοῦζαν ἀνδρειωμένη
Καρδιά ὅπου τὰ σπάραζε σὰ θάλασσα κλεισμένη
Μέσα σὲ ὁλόστενο γιαλὸ, ἐδιάβαιναν κι' ἀκόμα
Ἐφαίνετο στὸ στόμα τους τὸ πατρικὸ τὸ χῶμα.
Ἐδιάβαιναν ἐτρίζανε δάφναις τὸ πάτημά τους
Σκορποῦζαν ρόδα καὶ μοσκιαῖς ἀθῶα παιδιὰ μπροστὰ τους
Καὶ κάπου κάπου πρόβαινε κόρη χαριτωμένη,
Μορτίος στεφάνι ἔρριπτε, λὲς κ' ἔλεγε διαβαίνει
Ἐκείνος ποῦ ποῦ ἔσωσε τιμὴ, καὶ παρθενία,
Τὸ γένος, τὴν πατρίδα μου, καὶ τὴν ἐλευθερίαν !

Ἐδειχταν γέροντες τῶν παιδιῶν, τ' ἄφρονες παληκάρη
 Καὶ ἐκεῖνα τὸν ἐδλέπανε μὲ σεβασμὸν μὲ χάρι
 Ἀδὲς καὶ τοὺς ἔλεγαν κρυφά, ἣ ἔταίς νὰ μιμηθῆτε
 Αὐτὸν ὅπου μᾶς ἔσωσε καὶ θὰ νὰ δοξασθῆτε.
 Στὴν ἐκκλησιὰ ἐφθίεσαν, στὴ θύρᾳ ἐκαρτεροῦσε
 Ὁ Γέρονς ὁ πνευματικὸς ὁποῦ τοὺς εὐλογοῦσε
 Ἰσχνὸς φηλὸς, κατὰλευκος σὰν τ' ἀφριζμένο κῶμα
 Στοιὸς χρόνους τοῦ ποῦ πέρασαν, κατέδρασε στὸ μνημα
 Μὰ γεννεὰ παληκαριῶν, κ' ἐκείνη ποῦ ἐξοῦσε
 Μ' αὐτὸν προχθὲς τὴ συμφορὰ τῆς Χίλου ἐθρηνοῦσε.
 Ἐλαβ' ἀπὸ τὰ χέρια του, τὸ βάπτισμα κι' ἀκόμα
 Σὰ στήλῃ ἔστεκε ὕψις, ἀλίγιστος στὸ στόμα
 Εἶχε τῆς πρώτης νεότητος τοῦ τὸ λόγο ποῦ θερμαίνει
 Αἰσθήματα μέσ' τὴν καρδιά, χαρὰς τὴ σκλαδωμένη
 Τὴ γῆ ποῦ ὁμοίους ἱερεῖς ἔχει γιὰ τὴ θρησκεία
 Γιὰ τῆς πατρίδος τὴ γλυκειά, τὴν ἀνεξαρτησία!
 Ἐμπήκανε στὴν ἐκκλησιὰ, ἔκαμαν τὸ σταυρό τους
 Χαρά λαμψή ἀπερίγραπτος στ' ἄλγος τὸ πρόσωπό τους·
 Τὴν ἄγια τὴν ἀνάστασι ἀσπάζθησαν ἡ θεία
 Τῆς ὁρθοδόξου πίστεως ἄρχισε ἡ λειτουργία
 Ἐνας γονάτισε ἐμπρὸς στὴν Παναγία
 Ἐμπρὸς ὁ ἄλλος στὸ Χριστὸ, ἄρχις' ἡ ψαλμωδία
 Ὁ κόσμος ἐγονάτισε τὸν νοῦν του, τὴν καρδιά
 Ἀφιέρωσε στοῦ λυτρωτοῦ τ' ἄγια τὰ θεῖα
 Χαρὰ σ' ἐκείνον τὸν λαὸ πῶχει τυφλὴ λατρεία
 Γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν ἡθικὴ οὐράνια θρησκεία
 Ἀνάστεινε ἡ ἐκκλησιὰ ἡ δάφνη τὸ λιβάνι
 Δὲν ἀκούοντανε πνοὴ ἐκεῖ μέσα νὰ ἀνασάνῃ.
 Σιγὴ μεγάλη καὶ βαθειά, βασιλεὺς στὰ πλήθη
 Ὅμοια μὲ κείνη ποῦ βαθειά, ἐκπέπληκτον οἱ λίθοι
 Τῆς ἐκκλησιᾶς κοιμῶντανε σ' ἐκεῖνο τ' ἅγιο χώμα
 Λείψανα ποῦ μὲ σεβασμὸν, τὰ ἐνθυμῆτε ἀκόμα.

Ἡ γενεὰ ποῦ ἔζησεν νὰ ἰδῇ τόσον ἀγῶνα
 Ποῦ ἐμπρὸς τῆς εἶχε τὴν λαμπρὰν ζωηροτέρα εἰκόνα
 Ἡ χρυσὴ πόλῃ ἀνοιξε στὰ ἄγια τὰ θεῖα
 Τὰ δάκρυα ἐπλημύρισαν μέσα στὴν ἐκκλησιὰ
 Ἐκλεγε ὁ κόσμος ἔκλεγαν, τὰ δύο τὰ παληκάρη
 Καὶ κατὰ γῆς ἐγείρανε, σὰ δυὸ γορτὰ βλαστάρη
 Τὸ πρόσωπο στοῦ λυτρωτοῦ, τὴν ἄγια τὴ θεία
 Στὰ στήθῃ των καρτέρηγεν δροσιά, παρηγορία,
 ὦ! χριστιανοὶ σχοράτεμαι, εἶπαν καὶ μ' ἓνα χεῖλη
 Ἀπάντησαν οἱ συγγενεῖς, ἀπόξενοι καὶ φίλοι
 Θεὸς σχορέσας ἀνοιξαν, τ' ἁμαρτωλὸ τὸ στόμα
 Τὸ μνήσθητί μου εἶπαν, τὸ ἅγιο τὸ σῶμα
 Ἐδρόσισε τὰ σπλάχνα τους, βαπτίστηκε ἡ καρδιά τους
 Τὴν ἐπλιναν τὰ ἄγια, τὰ ἁμαρτήματά τους.
 Ἐσθύσθησαν σὰν τῆς νυκτὸς τὰ σκότῃ στὴν ἀκτίδα
 Τσ' αὐγῆς ποῦ δίνει τῆς ζωῆς ἀναφυγὴ κι' ἐλπίδα
 Στοῦ καθενὸς τὸ πρόσωπο, ἄρχισε νὰ προβαίνει
 Χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, ἦτον ζωγραφισμένη
 Στὴν ὄψιν τους ἡ φλογερὰ ζωηρά, φιλοπατρία
 Ἡ ἐνθερμὴ ἀφοσίωσις, στὰ ἄγια τὰ θεῖα,
 Κεῖ μέσα ἀνοψώνετο, τ' ἀγέρωχο κεφάλι
 Παληκαριῶν ποῦ ἐπάλεσαν, μὲ τὴν ἀνεμοζάλη
 Καὶ τῶν γερόντων ἡ λευκή, ἡ κόμη σεβασμία,
 Ποῦ ἄσπρισε τῆς θάλασσας, τὴν ἄγρια τρικυμία.
 Μὰ ἐκείνης ἐσυντρίβετο, ἀκόμα ἡ καρδιά
 Σὰ στήλῃ ὕψις ἀπόμεινε, βαθειὰ στὴν ἐκκλησιὰ.
 Ἐπάφωσε τὸ δάκρυ τῆς, βαθειὰ μὲ στὴν καρδιά τῆς
 Ὀλάνυχτα ἀπόμειναν στεγνὰ τὰ βλέφαρά τῆς
 Ἡ λειτουργία ἔληξε, καὶ στὴν ὥραία πόλῃ
 Ἐπρόβαλ' ὁ πνευματικὸς, μὲ τ' ἅγιο πετραχῆλι
 Στέφανον δάφνης ἔφερεν, τὸ εὐλόγισε τ' ἀσπάζθη
 Τὸ πρόσωπό του ἔδειχτε ὅτ' ἡ καρδιά του ἠσθάνθη

"Ελληνες ! εἶπε ἡ δάφνη μας, ποτὲ δὲν ἐμαράνθη
 Στὴ γῆ μας τὴν τρισένδοξην, φέρει καρποὺς, καὶ ἄνθη
 "Ω Ψαριανοί ! ἡ ἀγέρωχος, προγονικὴ καρδιά
 Πάλλει θαθεῖα στὰ στήθη μας, γιὰ τὴν ἐλευθερίαν
 Γιὰ αὐτὴν θεὸς σταυρώθηκε στὸ Γολγοθᾶ ! ἡ θεία
 Θρησκεία του δὲν ἀνέχεται δεσμὰ καὶ τυραννίαν
 Πικρὰ Χριστέ μου ἔκλαψες, ἐπάνω στὸ σταυρό σου
 'Επότισε τὸ αἷμά σου, τ' ἅγιον μαρτύριό σου.
 Μ' αὐτό σου τὸ μαρτύριο, ποῦ εἶναι ὁ σταυρός μας
 'Εμεῖς ἐπολεμήσαμε, τὸν ἄπιστον ἐχθρόν μας
 'Εφές εἶδα τὴ δόξα σου ! παιδί μου εὐτυχισμένος
 Θὰ καταβῶ στὸ μνήμά μου, νὰ ἦς' εὐλογημένος
 Τώρα σὲ κράζει ἡ πατρὶς, τὸ γένος τῶν ἡρώων
 Ποῦ εἶδε ἐνδοξε σ' ἐσέ, μαρτύρων καὶ ἀθώων
 Τὴν φοβεράν ἐκδίκησιν, σὲ εὐλογεῖ ἡ πατρίδα
 "Ολη σ' ἐσὲ ἐναπόθεσε, παρηγορία, καὶ ἐλπίδα.
 Μ' αὐτὸν τῆς δόξης στέφανον τὸ γένος ἡ θρησκεία
 Βραβεύει τὸν ἀγωνά σου, τὴν ἀφοδὴ σου ἀνδρεία
 'Η δάφνη ποῦ ἐστόλισε τόσους στὸν Μαραθῶνα
 Στῆς Σαλαμίνας τὸν λαμπρὸν τρισένδοξον ἀγωνά
 Αὐτὴν σοῦ δίδει ἡ πατρὶς, π' ἀπὸ τὸ μνήμα βγαίνει
 Δακρύβρεκτὴ αἵματοστάλακτῃ, καὶ τρέχει ἀνδρειωμένη
 "Οπου τὴν πᾶνε ἐνδοξοί, γενναῖοι σὺν ἐσένα
 Π' ἀθάνατοι θὰ μένετε, στὸ γένος καὶ στὰ ξένα !
 Καὶ σὲ παιδί μου, Μῆτρό μου, γενναῖο παλληκάρι
 Ποῦ τὰ Ψαρὰ σ' ὠνόμασαν Δελφίνι θεία χάρι
 Σ' εὐλόγησε, καὶ τῶν Ψαρῶν πρὸς σὲ ἡ εὐγνωμοσύνη
 Αἰωνία μὲ τὴ μνήμη σου, στὸ γένος θὰ νὰ μείνῃ
 "Οσοι ἐπαραστέκανε συγκινημένοι ὅλοι
 'Εφώναξαν π' ἀντήχησαν τῆς ἐκκλησίας οἱ θόλοι
 'Η μνήμη σας ἀθάνατη, θὰ μείνῃ στὴ ψυχὴ μας
 Καὶ ἡ δάφνη σου τρισένδοξη, ἀμάραντη στὴ γῆ μας

Τὰ καριοφύλλια ἐδρόνισαν, ἄναψαν τὰ μηλιόνια
 Χίλιες φω-ὲς ἀντήχησαν ἐφαλλαν σὺν τὰ ἀηδόνια
 Τὰ ἐθνικά μας ἄνματα. "Αν δὲν ἀλησμονήσης
 Τὰ ἦθη σου πατρίδα μου, τρισένδοξος θὰ ζήσης !
 'Εδγῆκαν ἀπ' τὴν 'Εκκλησιά, στῆς 'Εκκλησιᾶς τὴ θύρα
 Μάνα σεμνὴ καρτέρει, ἐκείνη ποῦ γιὰ χήρα
 'Εφές πυκρὰ τὴν ἔκλαψαν, στιγμὴ εὐτυχισμένη
 Μὲ τὸ παιδί στὴν ἀγκαλιά, πρόσμενε δακρυσμένη
 Φίλησε τ' ἀγγελοῦδι σου, ὁ Μῆτρος τοῦ φωνάζει
 Κι' ὁ ἐνδοξος Πυρπολητῆς μάνα, παιδί, ἀγκαλιάζει
 Στὰ ἀγαπητὰ τὰ πρόσωπα, τὰ δάκρυα φλογισμένα
 Σὰ μαργαρίτες ἔτρεχαν, θολὰ ἀγκαλιασμένα.
 Τὰ χέρια τὸ ὀλόχαρο ἔσκωπε στὸ κεφάλι
 Τὸ πατρικὸ ποῦ τ' ὅδειραν κύματα ἀνεμοζάλη
 "Επαιζε μὲ τὴν ἐνδοξὴ τὴ δάφνη ὦ ! παιδί μου
 Μοῦ ἐνθυμῆς καθήκοντα, τρισάγια στὴ ψυχὴ μου
 'Επῆρε τὸ στεφάνι του, τὸ χάρισε σὲ τρία
 Αὐτὸ σ' ἀφίνω τέκνον μου μόνῃ κληρονομία
 Δακρύβρεκτος, περίλυπος, σταμάτησε τὸ βῆμα
 Τὸ δεῦτερο τὸ τεμάχιο, τ' ὅρριψε στ' ἅγιον μνήμα
 Τὸ πατρικὸ του κλαίγοντας, εἶπε ἐοῦ πατέρα.
 Μὲ τὴν εὐχὴ σου μ' ὥδωσες αὐτὴ τὴ θεία ἡμέρα
 Φίλη μου, π' ὠκλαψες γιὰ μέ, τὸ τρίτο αὐτὸ μας μένει
 Τῆς δάφνης μου παρηγοριὰ σιγὰ ἡ εὐλογιμένη
 'Η ἅγια οἰκογένεια ἐδιάβηκ' ἀκολουθία
 Εἶχε τοῦ γένους τὴν εὐχὴ Θεοῦ τὴν εὐλογία.

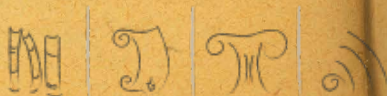
ΕΡΓΑ

τοῦ ἀνωτέρω ποιητοῦ εἰσὶ καὶ τὰ ἐξῆς Ἑλληνιστὶ καὶ Ἰταλιστὶ γε-
γραμμένα ἐκ τῶν ὁποίων τὰ πλεῖστα εἰσὶ μεταφρασμένα ὑπὸ τοῦ
κ. Γεωργίου Σφήκα.

Ἑκδοθέντα

1. Γρηγόριος Ε'. Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
2. Αἰκατερίνη Μαυρομιχάλη
3. Οἱ Μάρτυρες τοῦ Σουλίου
4. Ἡ δακρύδρεκτος δάφνη
5. Τὸ λευκὸν ῥόδον
6. Εὐπνα
7. Ὁ γέρον κληρικὸς
8. Πρὸς σέ
9. Μὴ μὲ λησμέναι
10. Δακρύδρεκτα ἄνθη
11. Ἡ Κυρὰ Βασιλικὴ
12. Τοῦ ἀπανθρώπου Νέμου τὰ θύματα
13. Ἐν ῥόδον τῆς Ἑδέμ
14. Μητρικὰ δῶρα
15. Ἡ Δάφνη τῆς Γραβίδας
16. Τ' ἄσπρο γεράκι καὶ ἡ μυρτιά
17. Αἰσθήματα καὶ ἐλπίδες
18. Θρῆνοι καὶ ἑπτασίαι
19. Ὁ Λάμπρος
20. Πρὸς τὸν σκλάβον
21. Τὸ βιβανὸν τῆς Κρήτης
22. Τὰ ἐξαμύνα
23. Λουκία
24. Ἐλεγεῖον τῇ πολυκλαύτῃ βασιλοπαίδι Ἀλεξάνδρῃ
25. Il Portafolio (Drama) (ἐκδοθὲν καὶ μεταφρασθὲν)
26. La suor edita (drama) storico
27. Odi alla tomba dell conte Giovanni Capodistria
28. La Lignora dei fiori
29. All amore della patria

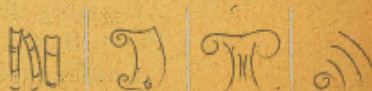
30. Poesie — Poesia all distinto Cav^{re} Alessandro
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Μὴ ἐκδοθέντα

1. Ὁ οἶδος τῆς Καλογραίας
2. Ἀπόστολος Σταύρας
3. Περιπέτεια ἀνακριτοῦ καὶ καμαριέρης
4. Ἡ Ζαβέττα
5. Ἡ Κολασμένη
6. Ὁ Γῶγος
7. Τὰ φιλήματα
8. Τὸ φοχασάββατον ἐν τῷ κοιμητηρίῳ
9. Συμβουλαὶ πρὸς νέαν
10. Ὁ Λευκάτας
11. Τί πιστεύεις ;
12. Κάτω τὰ προσωπεῖα
13. Ἡθικαὶ ἱστορικαὶ μελέται
14. Ὁ θεομπέκτης
15. Ὁ διπλωμάτης
16. Ὁ χρυσοκάνθαρος
17. Ὁ κόλακας
18. Ὁ συκοφάντης
19. Τὸ ὄρφανόν
20. Ὁ θάνατος
21. Ἐχε γειά !
22. Τὸ τελευταῖον ῥόδον
23. Ὁ Κλήρος καὶ ἡ Δημοτικὴ Ἐκπαίδευσις
24. Ἱερὰ σταυροφορία
25. Περιγραφή τῆς Ἡπείρου
26. La Angelica e Mariana (Drama)
27. Il Principe Alessandro Ipsilanti (Drama)
28. Il Paricida (Drama) una sena in Parigi l'anno 1872
29. Una tribu errante in seno dell'Europa
30. Delirii della menti esaltate
31. Episodio dell'ultima rivoluzione di Candia
32. Una notte sull'Acropoli
33. La schiava favorita dell'Romanzo storico
34. La Aristocrazie Schizzi e morali

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΥΡΙΟΥ

Τιμᾶται Δραχμὰς 2.00

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ